

Aold Hoksebarge

Uitgave van de Historische Kring Haaksbergen

Colofon Aold Hokseberge

- Uitgave:** Historische Kring Haaksbergen
Verschijnt 4 x per jaar en wordt toegezonden aan de leden.
- Adres:** Historisch Centrum Haaksbergen
Souterrain gemeentehuis
Markt 3
7481 HS Haaksbergen
tel. 053-574 2374
- E-mail:** info@historischedringhaaksbergen.nl
- Openingstijden**
Historisch Centrum: Maandag/dinsdag 09.00-12.00 en 13.30-17.00 uur
Woensdag Gesloten
Donderdag 19.00-22.00 uur
Vrijdag 09.00-12.00 uur
- Website:** www.historischedringhaaksbergen.nl
- Ledenadministratie:** Jan Pot, Markt 3, 7481 HS Haaksbergen
ledenadministratie@historischedringhaaksbergen.nl
- Organisatie verspreiding**
Aold Hokseberge: Jan Pot tel. 06-1019 4968
- Contributie:** voor lidmaatschap en abonnement Aold Hokseberge
€ 18,- per jaar, te voldoen op bankrekening NL23INGB 0002547699
t.n.v. Penningmeester Historische Kring Haaksbergen.
- Bestuur:**
Wim Oltwater	voorzitter	tel. 06-2242 2377
Jan Pot	secretaris	tel. 06-1019 4968
Willem Horvath	penningmeester	tel. 053-572 5371
Carla van der Pol	contactpersoon sector publieksactiviteiten	tel. 053-572 5050
Gerrie Verbeek	contactpersoon sector onderzoekscentrum	tel. 053-572 6280
Gerrit Slood	contactpersoon sector erfgoed	tel. 06-3004 8977
Tonny te Lintelo	contactpersoon sector communicatie	tel. 06-5390 0838
- Redactie:** Frans de Lugt, Eric Ooink, Bert Otter, Henk Menkehorst,
Eddie IJspeerd, Tonny te Lintelo. Adviseur: Hendrik Scholten
- Medewerkers:** Marlies Nijhuis (streektaal), Henny Slotman (kadaster), Clemens Wentink (erfgoed), Henk Krooshof (fotografie), Bram van Leeuwen (taalcorrectie), Harry van Blijswijk (website)
- Redactieadres:** Aold Hokseberge, Historische Kring, Markt 3, 7481 HS Haaksbergen
- E-mail redactie:** aoldhokseberge@historischedringhaaksbergen.nl
- Druk:** Hassink Haaksbergen
ISSN: 1384-76. Oplage 1100 exemplaren

Overname van artikelen, geheel of gedeeltelijk, is alleen toegestaan met toestemming van de auteur(s) en bronvermelding 'Aold Hokseberge, Historische Kring Haaksbergen'.

- 5571** **Inhoud**
- 5572** **Van de voorzitter...** Wim Oltwater
- 5573** **Verenigingsnieuws...** Samenstelling: Jan Pot
- 5576** **Dievelaarsschuur wordt kinderopvang ...** Eric Ooink
Nieuwe bestemming voor voormalig padvindershuis
- 5583** **Oorlogsmonument in Buurse...** Eric Ooink
Bij onthulling ook boek gepresenteerd.

- 5594** **Aold en Nie-j...** Henk Menkehorst en Henk Krooshof
Fotoblik op De Brink, vroeger en nu
- 5596** **Sporen in de Spoorstraat (3)...** Henny Slotman
Serie over de historie van panden en percelen, met deze keer alles over de eigenaren van de voormalige Coöperatie.
- 5604** **Buurserzand en Edwina van Heek-Burr Ewing...** Frans de Lugt
Haar levensverhaal in een mooi boek van uitgeverij Waanders
- 5608** **Zoektocht naar de voorouders van erve Ellenbroek...** Hans Ellenbroek
In dit tweede deel wordt de geschiedenis beschreven vanaf het begin van de 19e eeuw.
- 5616** **Moodersproake...** Marlies Nijhuis

Foto op de voorpagina: De Dievelaarsschuur aan het Dievelaarslaantje.

Foto Henk Krooshof

**Volgend nummer verschijnt 19 december 2022.
Deadline kopij: 11 november**

Fiscaal aftrekbaar (ANBI):

De Historische Kring staat bij de Belastingdienst geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI, nr. 805608837). Bij een schenkingsovereenkomst voor een jaarlijkse donatie gedurende minimaal 5 jaar is het hele bedrag fiscaal aftrekbaar, ook de contributie. Bij de Belastingdienst is voor ANBI een standaardformulier verkrijgbaar. De penningmeester verschaft graag meer informatie.

Van de voorzitter...

Na een hete, maar vooral droge zomer, zijn we er klaar voor om te beginnen aan een herfstseizoen waarin de diverse groepen binnen onze kring hun activiteiten weer voluit oppakken. In het verenigingsnieuws leest u wat er de komende tijd op het programma staat, waaronder een excursie naar het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. Lever snel uw deelnameformulier in, want er kunnen maar 62 personen mee en vol=vol. De dorpswandelingen in de maanden juni, juli en augustus waren wederom een groot succes en ook de rondleidingen op het landgoed Het Lankheet werden druk bezocht. De stichting Open Monumentendag heeft in het begin van deze maand haar jaarlijkse monumentendag gehouden. En de Fotogroep Haaksbergen heeft vanaf de MBS tot aan het plein voor De Kappen een mooie route door het dorpscentrum uitgezet met kwalitatief hoogstaand fotowerk van de eigen leden.

In de voorbije maanden zijn er ontwikkelingen geweest rond het voortbestaan van De Kappen. Ook vertegenwoordigers van ons bestuur hebben deelgenomen aan diverse vergaderingen en werkgroepen van de Coöperatie De

Kappen. Als vereniging zijn wij lid van deze coöperatie. Het zou uiterst teleurstellend zijn als het voortbestaan van De Kappen (met de bibliotheek), in Haaksbergen financieel onmogelijk zou zijn. Een dergelijke voorziening is van wezenlijk belang.

Zoals u waarschijnlijk al wel gelezen hebt, zal het kantoorgebouw van Odink & Koenderink behouden blijven en een gemeentelijk monument worden. We zijn samen met de projectontwikkelaar van dit gebied aan de Parallelweg op zoek naar een gebruiksvulling van het kantoorgebouw. Hebt u nog suggesties, laat het ons dan weten. We hopen dat u ook nu weer met veel interesse deze fraaie uitgave van Aold Hokseberge gaat lezen. Veel leesplezier en ik eindig weer in het Twents:

De vrouwe kan mear met de portemonnee 't hoes oet drèègn, dan de boer d'r met de schoefkoare in kan veurn.

Good goan!

Uw voorzitter,
Wim Oltwater

Excursie naar Amersfoort

**Hendrik Scholten*

Zaterdag 21 mei 2022 was het na twee jaar coronaperikelen eindelijk mogelijk om de voor 2020 geplande excursie naar Amersfoort te maken. We vertrokken met 51 personen om half negen vanaf het busstation met een touringcar van Ter Doest richting de Keistad. In Amersfoort werden we door onze begeleiders en gidsen van die dag ontvangen en naar 'De 4 Broers' begeleid voor een kop koffie met iets lekkers erbij. Vervolgens stond een vaartocht op het programma met twee boten door de grachten. Je ziet dan een stad vanuit een heel ander oogpunt en geniet van onverwachte verrassingen. Na deze tocht keerden we terug naar 'De 4 Broers' voor een goed verzorgde lunch. Daarna ging het gezelschap in drie groepen de stad bekijken. We brachten een bezoek aan o.a. de St. Joriskerk, de hofjes en de Koppelpoort. Om half 7 waren we weer terug van een geslaagde excursie.

► Het gezelschap voor de St. Joriskerk

Archievenbeheer

**Mart Hamoen*

Eén van de activiteiten van de Historische Kring is het beheer van archieven die door verenigingen, stichtingen en ondernemingen bij de HKH in bewaring zijn gegeven. Die archieven worden geïnventariseerd en toegankelijke gemaakt. Veel Haaksbergse archieven hebben we al. Maar er zijn vast nog wel ergens archieven of delen ervan bij iemand thuis, die vroeger een functie hadden bij bijvoorbeeld een vereniging. Die stukken liggen nu misschien in een hoek op zolder onder een laag stof of onderin een kast. Jammer, want dan loop je na verloop van tijd de kans dat bij een zolderopruiming, een verhuizing of na een overlijden alles wordt weggegooid.

De sector Archievenbeheer van de HKH roept daarom iedereen op om archiefmateriaal dat bij hem of haar thuis ligt, op te pakken en naar de HKH te brengen. Tijdens onze openingsuren kunt u altijd bij ons terecht. Mocht u vragen hebben: de mensen van de sector Archievenbeheer zijn altijd op maandagmorgen aanwezig en graag bereid om u van dienst te zijn.

Oude foto's in etalages

Gedurende de maand september worden de etalages in de winkelstraten in het dorp opgesierd door foto's van hoe de panden er vroeger uitzagen. Vaak is de aanblik on-

► Het voormalige pand van Wildenborg aan de Spoorstraat (tegenover De Kalter) in de jaren '30, toen er nog een smederij was gevestigd. Later kwam hier nieuwbouw voor de winkel in huishoudelijke artikelen en speelgoed van Theo en Truus Wildenborg. Sinds enkele jaren zitten hier o.m. Expert, de SNS-bank, bakker Boenders en Dick Bekkers met zijn schilderschool, galerie en lijstenmakerij. Foto Henk Krooshof

herkenbaar veranderd door verbouwing of door nieuwbouw. In liefst 70 winkels in de Spoorstraat, Blankenburg, Molenstraat, Jhr. Von Heijdenstraat en Eibergsestraat worden lijsten met foto's opgehangen en in 8 winkels worden zgn. kladborden neergezet. Op de Markt, met al die horeca, kon het niet goed. Het project is bedacht en opgezet door Henk Krooshof, die onder de vlag van de Historische Kring ook naam heeft gemaakt met de foto-exposities in het Historisch Centrum rond de kerstdagen en tentoonstellingen in Het Saalmerink. "Gelukkig hebben we de foto's nog", zegt hij, "en dan is het mooi dat we die kunnen laten zien."

Excursie Openluchtmuseum Arnhem zaterdag 15 oktober

Het Openluchtmuseum is voor velen ongetwijfeld bekend, maar het is dikwijls lang geleden dat je er bent geweest. Ook ontdek je bij een volgend bezoek weer nieuwe bijzonderheden. Uiteraard komen we voor de unieke verzameling van historische gebouwen uit heel Nederland. Maar er is veel meer. Er zijn diverse tentoonstellingen, waaronder 'Makers in Beeld' het ambacht van nu. De tramremise is in 2021 volledig vernieuwd en verder zijn er demonstraties zoals touwslagerij, smederij, kijken in de bierbrouwerij, olieslager, radmakerij en nog veel meer. Tevens zijn er bijzondere activiteiten die te maken hebben met het thema van 2022 'Hoe vrij ben jij?'

In deze Aold Hoksebarge een inlegvel over het programma, de kosten, de aanmelding en betaling.

Schilderman en de Amsterdamse School

In samenwerking met de Kunstkring Haaksbergen wordt op woensdag 2 november in De Kappen een lezing georganiseerd over architect Schilderman en de bouwstijl van de Amsterdamse School. Alice Roegholt, verbonden aan Museum Het Schip in Amsterdam, verzorgt de lezing. Museum Het Schip is gevestigd in een prachtig gebouw van de architect Michel de Klerk en is een mooi voorbeeld van de bouwstijl Amsterdamse School. Die stijl is wereldwijd een unieke beweging in de architectuur, waar we nog lang niet

alles van weten. Het is een creatieve beweging van kunstenaars en architecten, waar elk detail belangrijk is. Ook in het werk van architect Schilderman zijn veel kenmerken te vinden van deze stijl. De aanvang is om 19.30 uur en gratis te bezoeken voor leden van de HKH en de Kunstkring.

Film: de Watermolens in Twente

Als onderdeel van de Streekweek Haaksbergen vertoont de Historische Kring op 22 november om 19.30 uur de film - Watermolens in het Twentse Landschap van Jan van der Geest. U maakt kennis met de negen nog werkende watermolens in Twente. De film begint met het verhaal over de uitvinding van de watermolen in het verre verleden. Vervolgens brengen wij een bezoek aan de negen molens. Bij iedere molen wordt ingegaan op de historie, de werking en de huidige functie.

Tevens wordt in de film aandacht geschonken aan hun unieke landschappelijke ligging, vestigingsplaats, de natuur in dit gebied en de plaats van de molen als onderdeel van een eventueel landgoed. Uiteraard ontbreekt de watermolen van Haaksbergen niet. Rode draad in de film zijn de beekjes, riviertjes en molenkolken die voor de voeding van de watermolens zorgen.

De toegangsprijs bedraagt € 7,50, inclusief een drankje in de pauze. U kunt vooraf kaarten kopen in ons Historisch Centrum, Markt 3, Haaksbergen (achter het oude gemeentehuis). Wie vorig jaar al een kaartje heeft gekocht, kan dat uiteraard nu gebruiken. Wij rekenen wederom op veel bezoekers, mede omdat de vorige films van Jan van der Geest ook zeer goed bezocht werden. Op de avond zelf zijn in De Kappen vanaf 19.00 uur ook kaarten te koop.

Meer informatie over onze activiteiten kunt u steeds lezen in de Nieuwsbrief. Mocht u deze niet ontvangen en u heeft wel een e-mailadres, geef dat dan door aan secretariaat@historischekringhaaksbergen.nl.

Schenkeningen

Dhr. J. Veger	Diverse boeken
Dhr. H. Steins	Diverse boeken
Gemeente Haaksbergen	Gedeelte archief bouw gemeentehuis 1939-1940
Uitgeverij Aspect	Boek; NIET WILLEN WETEN Dwangarbeid in en voor Duitsland 1940-1945. In dit boek zijn o.a. de oorlogsbelevissen van Johan Broekhuis beschreven
IJschvereniging Hbg.	Archief van de vereniging

Aanschaf boeken

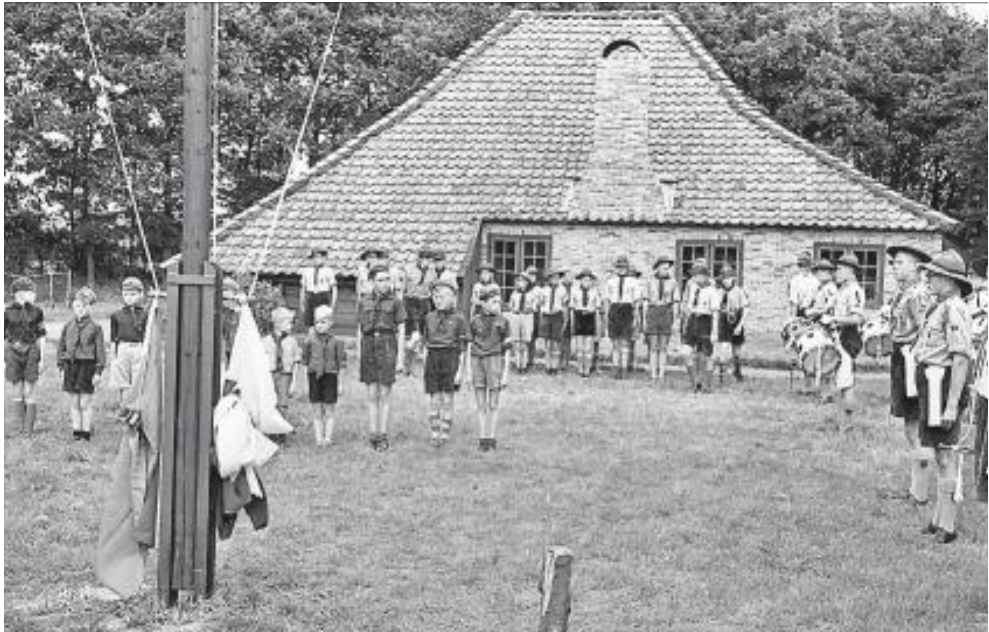
Over de grens. Herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog in Buurse. Zie artikel v.a. pagina 5582.

Dievelaarsschuur

Padvindershuis wordt kinderopvang Bloesem

**door Eric Ooink*

Een bekend monument in Haaksbergen is de Dievelaarsschuur. Jarenlang was die in gebruik als padvindershuis, maar afgelopen zomer heeft de voormalige turfschuur een nieuwe bestemming gekregen. Het markante gebouw aan het Dievelaarslaantje op park Scholtenhagen (sinds 1951) wordt gehuurd door Kinderopvang Bloesem.

► De Dievelaarsschuur bij de opening als clubhuis padvinders in 1951. Fotocollectie Kluivers, Historische Kring Neede

De schuur is vernoemd naar de Haaksbergse steen- en pannenfabrikant Dievelaar, die ook handelaar in manufacturen was. De familie Dievelaar woonde vlak achter de Pancratiuskerk, aan het begin van de Oostenstraat (nu Jhr. Von Heijdenstraat). De steen- en pannenbakkerij runde Dievelaar aan de Appelhofweg. Het toenmalig dienstgebouw uit 1872 staat nu bekend als boerderij De Appelhof met de fam. Spikker als bewoner. Oorspronkelijk stond de Dievelaarsschuur in het Haaksbergerveen, waar Dievelaar er zijn gestoken turf in liet drogen. Het bouwwerk stamt uit de jaren 1860-1870 en bood naast droogruimten ook plaats voor twee paarden en de turf wagens. In de 19e eeuw werd turf nog als algemene brandstof gebruikt. Naast de winning van turf voor eigen gebruik was in die periode ook het turf steken voor industriële doeleinden op gang ge-

komen. De opkomende textielindustrie vroeg steeds meer brandstof voor de stoomketels. Toentertijd had men de keuze tussen kolen en turf. Het gebruik van kolen was wegens een slechte bereikbaarheid van het Duitse Salzbergen bij Rheine en de hoge invoerrechten een dure zaak. Stoomketels werden aanvankelijk met de goedkope turf gestookt. Dievelaar, die een echte handelaar was, gebruikte de turf dus niet alleen voor zijn eigen bedrijf, maar was ook leverancier voor de blekerij en blauwververij van de firma Jordaan. Steenkolen werden alleen in de weekenden gestookt om de ketels op temperatuur te houden.

Toen in de tweede helft van de jaren zestig van de 19e eeuw de spoorlijn Almelo-Hengelo-Salzbergen gereed kwam, betekende dit een beter functionerend transport van kolen. Vanaf dat moment wordt er minder turf voor de industrie verbruikt. De grote kentering kwam vanaf 1884, toen de spoorlijn door Haaksbergen gerealiseerd was. Nog eenmaal was er een toename van het turfgebruik waar te nemen, namelijk in de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) en de eerste jaren hierna. Gedurende de oorlogsjaren was er bijna geen levering van steenkool vanuit het Ruhrgebied.

► De turfschuur in het Haaksbergerveen, voordat die in 1939 werd afgebroken.

Na 1930 was het gedaan met de massale turfwinning. De vijf droogschuren in het Haaksbergerveen waren op één na verdwenen en deze laatste, de schuur van Dievelaar, werd verkocht aan textielabrikant J.G.H. (Gerard) Jordaan (1888-1951). Die besloot er

te midden van het fraaie natuurgebied een theehuis in te richten, waarbij de paardenstal werd omgebouwd tot keuken.

Verhuizing naar het Scholtenhagen

In het kader van de werkverschaffing nam de Nederlandse regering in 1938 het besluit om in Haaksbergen in en rond het huidige Haaksbergerveen veel hectares veen- en veldgrond te ontginnen. De benodigde grond hiervoor was door de Staat gevorderd. Onder begeleiding van de Heidemij moesten werklozen met de schop 'de woeste grond' omwerken tot landbouwgrond. Het gevolg was dat de honderden kleine kavels tot een groot gebied werden samengevoegd. Jordaan besloot in 1939 de voormalige turfschuur af te breken en in onderdelen op te slaan om deze later te herbouwen. In 1944 vond hij hiervoor een geschikte plek in het Niekerker Veen, achter 'de Kikvos'. Dit plan ging echter niet door, waarna de Dievelaarsschuur op initiatief van de Han Jordaan Stichting naar het Scholtenhagen verhuisde. Hier kon de voormalige droogschuur worden herbouwd als troepphuis voor de padvindergroep Haaksbergen Groep I, die na de Tweede Wereldoorlog was omgedoopt in Han Jordaan Groep, tegenwoordig Scouting Han Jordaan. De restauratieplannen werden ontwikkeld door de Almelose architect Jan Jans. In maart 1950 deed de Han Jordaan Stichting bij de gemeente een 'verzoek tot verplaatsing en inrichting van de Dievelaarsschuur tot Padvindershuis'. De benodigde bouwvergunning volgde korte tijd later. De Haaksbergse firma Nijhuis (de Krane) nam de herbouw op zich. In 1951 kon de voormalige turfschuur als clubgebouw door de scouting

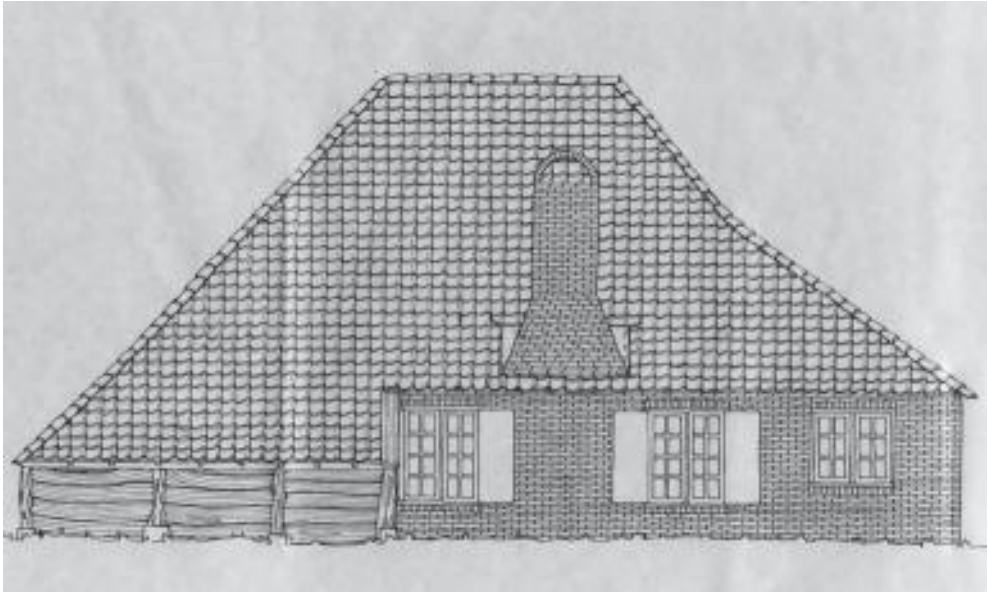

► Deze Ansichtkaart is een uitgave van Th. J. ten Vaarwerk, Eibergseweg 68, Haaksbergen uit omstreeks 1960. Theo ten Vaarwerk (1909-1993) was winkelier/kruidentier in het huidige pand van restaurant Kota Radja. Fotocollectie auteur

in gebruik worden genomen en die functie heeft het tot 2021 behouden. De naar het gebouw leidende laan kreeg in de volksmond al spoedig de naam Dievelaarslaantje.

Scouting Han Jordaan

De geschiedenis van de Haaksbergse scouting gaat terug naar 1928, toen hier een afdeling van de Nederlandse Padvindersvereniging werd opgericht. De plaatselijke initiatiefnemers waren Henk Nijland en de broers Henk en Frits Tankink. Na de Tweede Wereldoorlog werd de naam veranderd in de Han Jordaan Groep, naar het lid Han Jordaan (1918-1945), die als geheim agent slachtoffer was geworden van de gruweldaden van de nazi's. Ter herinnering aan hem werd door zijn erfgenamen in 1947 de Han Jordaan Stichting opgericht, die ten doel had een clubgebouw voor de padvindersgroep te realiseren.

► **Bestektekening uit 1951 van Jan Jans.**

Op 9 september 1951 werd de huidige Dievelaarsschuur op het Scholtenhagen door districtscommissaris N. Gerzee geopend. Hij wees de padvinders op hun plicht om het groepshuis niet alleen als tehuis, maar ook als monument te beschouwen. Later schonk de Stichting symbolisch, door middel van een bronzen plaquette van Han, het Groepshuis 'de Dievelaarsschuur' aan de Padvindersgroep, die inmiddels de naam had veranderd in de 'Han Jordaan Groep'. In het begin van de jaren tachtig werd de schuur steeds minder gebruikt voor activiteiten. De schuur werd zo nu en dan nog wel eens

verhuurd, maar de toestand van het gebouw werd er niet beter op.

Op een gegeven moment wilde de andere scoutinggroep die Haaksbergen toen nog kende, 't Varick, het onderkomen aan de Ten Vaarwerkstraat graag uitbreiden, totdat het scoutingsoog op de Dievelaarsschuur viel. Daarbij was het uiteraard mooi meegenomen dat in de statuten van de eigenaar van het gebouw stond vermeld dat de schuur alleen mocht worden gebruikt voor scoutingsactiviteiten. Er werd in 1989 een fusie aangegaan en het onderkomen werd vanbinnen aangepast aan de eisen des tijds. De naam van de scoutinggroep is sindsdien 'Scouting Han Jordaan', met de Ten Vaarwerkstraat 51 als hoofdonderkomen. Eind 2005 hield de Han Jordaan Stichting op te bestaan. Die was tot dan eigenaar van de Dievelaarsschuur en het naastgelegen IVN-gebouw. Sinds 2006 is de Stichting Groot Scholtenhagen de eigenaar van deze gebouwen.

Han Jordaan (1918-1945)

Als zoon van de Haaksbergse fabrikant J.G.H. Jordaan was Han voorbestemd een leidende functie te krijgen in de textiel fabriek. In juli 1940 studeerde hij in Engeland af als textielingenieur. Inmiddels waren de Duitsers ons land binnengevallen, waardoor terugkeer naar Nederland niet raadzaam was. Hij meldde zich toen als vrijwilliger aan bij de Royal Dutch Naval Air Service en trad later toe tot de Britse Intelligence Service. In maart 1942 werd Han voor zijn eerste actie, als geheim agent van de Special Operations Executive, in Nederland ingezet. Begin mei 1942 kwam hij door verraad in handen van de Duitsers, waarmee hij slachtoffer was geworden van het zogenaamde England Spiel. Hij werd gevangengezet in 'het Oranjehotel' in Scheveningen. Daarna kwam hij via kamp Sachsenhausen bij Oranienburg in Mauthausen terecht. Op 21 april 1945 is hij daar gestorven.

Passende nieuwe functie

Begin 2021 kon de Stichting Groot Scholtenhagen op zoek naar een nieuwe gebruiker voor de Dievelaarsschuur, die sinds 1996 de gemeentelijke monumentenstatus heeft. De scouting Han Jordaan maakte in 2020 bekend, dat één van de twee onderkomens per 1 januari 2021 noodgedwongen afgestoten moest worden en daarmee raakte de Dievelaarsschuur na bijna 70 jaar zijn functie als padvindersonderkomen kwijt. In oktober dat jaar werd bekend dat de Stichting Groot Scholtenhagen een geschikte huurder/gebruiker voor dit bijzondere Haaksbergse monument had gevonden. Kinderopvang Bloesem, met Sjoerd Siemerink als eigenaar, huurt het gebouw en opent de deuren na een grondige opknabbeurt. Kinderen zullen hier soms een dagdeel zijn. Het is volgens Siemerink een perfecte locatie om leerzame activiteiten te ondernemen. De buitenschoolse opvang voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar heeft twee locaties: in Haaksbergen en Enschede. Vanuit de kinderopvang aan de Molenstraat is het 10 minuten wandelen naar de Dievelaarsschuur, waar de kinderboerderij en de sportvelden vlakbij zijn. Voor Siemerink is de Dievelaarsschuur meer dan zomaar een onderkomen

voor kinderactiviteiten. "Het heeft historische waarde" liet hij in TCTubantia van 29 oktober vorig jaar weten. "Iedereen in Haaksbergen kent dit gebouw en dit mag niet verloren gaan." En zo is het ook. De Dievelaarsschuur herinnert ons niet alleen aan het voormalige turfwinnen en de steen- en pannenindustrie die Haaksbergen rijk was, maar houdt ook de naam in ere van de familie Dievelaar en natuurlijk die van Han Jordaan. Bovendien is het gebouw één van de parels van Park Scholtenhagen.

► Dievelaarsschuur tijdens een winterse week in februari 2021. Foto auteur

Bronnen:

- In het verleden ligt het heden, Een eeuw Stichting Scholtenhagen (Haaksbergen 2023)
- Heeren en Helden van Haaksbergen (Haaksbergen 2010)
- Diverse krantenartikelen, zoals 'Dievelaarsschuur wordt kinderopvang' in TCTubantia 29-10-2021

Monument in Buurse voor acht oorlogsslachtoffers

**door Eric Ooink*

Op zondagmorgen 26 juni is in Buurse onder grote belangstelling een oorlogsmonument onthuld voor de acht slachtoffers, toentertijd wonende in Buurse, die de Tweede Wereldoorlog niet hebben overleefd. Het monument werd onthuld door kinderen van de Basisschool en door broer en zus Dina Nabers en Bernard ter Huurne, die beiden de oorlog hebben meegemaakt.

Spreekers waren locoburgemeester Jan Herman Scholten van Haaksbergen en verder de burgemeesters van Ahaus en Vreden en Wim Oltwater, voorzitter van de Historische Kring. Crescendo uit Buurse zorgde voor de muzikale omlijsting. 's Middags was er een programma in de open lucht aan de Wennewickweg 13. Naast muziek waren hier Duitse en Nederlandse gastsprekers en werd het verhalenboek 'Over de Grens' gepresenteerd, met oorlogsherinneringen van toen nog jonge Buursenaren.

► Locoburgemeester Jan Herman Scholten hield een toespraak bij de onthulling van het oorlogsmonument.

Locoburgemeester Jan Herman Scholten wees er op dat oorlogsmonumenten van grote betekenis zijn voor de herdenking van oorlogsslachtoffers. "Vandaag onthullen we hier een monument met de namen van acht oorlogsslachtoffers uit Buurse. Het is een prachtige manier om hun namen te eren, want zoals een bekend Joods gezegde luidt: Echt dood ben je pas als je naam niet meer wordt genoemd! Bijzonder aan dit monument is dat ALLE mensen die in Buurse woonden en de oorlog niet overleefden hierop vermeld zijn. Het is het eerste Haaksbergse monument waar we stilstaan bij zowel Nederlandse als Duitse inwoners van Buurse."

Scholten refereerde ook aan de familierelaties die Buurse als grensdorp altijd heeft met de Duitse burenen. "Dat was ten tijde van de Tweede Wereldoorlog ook al zo. En de oorlog maakte van de groene grens een harde, verschrikkelijke grens. We werden door prikkeldraad gescheiden en families werden verscheurd. Degenen met de Duitse nationaliteit

werden gedwongen om hun vaderland te dienen. Dat moet verschrikkelijk zijn geweest: buren en familieleden die ineens tot de vijand moesten worden gerekend... Dat hier niets, maar dan ook niets normaal aan is, hebben we hier langs de grens gelukkig onthouden. In samenwerking met de Duitse plaatsen Alstätte en Lünten heeft Buurse nu dit oorlogsmonument geplaatst, om de omgekomen inwoners te herdenken. Voor de kleine hechte gemeenschap in Buurse is dit monument dé manier om bij de verschrikkingen van de oorlog stil te staan.”

Het monument is te vinden in een bosrand aan de Broekheurnerweg, vanuit de r.-k. kerk komend richting Captain Jack en dan aan de linkerkant voorbij café Winkelman en erve Wolterink. Het is ontworpen door Ymke ter Beek en bestaat uit twee delen: een plantenbak met zitelement, met op de voorkant de tekst “Burse herdenkt en staat stil” en los hiervan op de grond een cirkel met in de rand de tekst: “Burse herdenkt haar slachtoffers die vielen tijdens de Tweede Wereldoorlog” met in het midden van de cirkel de namen van de acht slachtoffers en hun leeftijden.

Militairen mei 1940

De oorlog in onze gemeente begon op 10 mei 1940 in Buurse. De eerste grensoverschrijding door Duitse groepen vond plaats om 3:25 uur aan de Alsteedseweg (Ter Huurne). De soldaten van de Nederlandse grenswacht werden zonder bloedvergieten overrompeld. Elders in Nederland moesten plaatsgenoten als dienstplichtig soldaat vechten bij één van de verdedigingslinies of vliegvelden. Voor hen werd het een ongelijke en hevige strijd tegen het veel grotere Duitse leger, dat met modern oorlogsmaterieel was uitgerust. Hier volgt een overzicht van de acht oorlogsslachtoffers van Buurse.

1. Gerrit Willem Gleis

Geboren: Buurse, 1 november 1919

Overleden: Nijmegen, 15 mei 1940

Leeftijd: 20 jaar

MAAS-WAALKANAAL

Bij de strijd aan het Maas-Waalkanaal, tussen Nijmegen en Heumen, en de schermutselingen voordien tussen de grens en het kanaal, waren zo'n 1.500 Nederlandse militairen betrokken. Over het Maas-Waalkanaal lagen meerdere bruggen die uiteindelijk allemaal zijn opgeblazen, op de hefbrug bij Heumen na. Het gevecht dat bij Heumen plaatsvond, was het felste en langsturende van alle gevechten in de totale Nederlandse voorverdediging. Bij Heumen raakte boerenzoon Willem Gleis op de eerste oorlogsdag zwaar gewond. Hij overleed 15 mei in een ziekenhuis in Nijmegen. Willem ligt daar begraven op het Erehof van de gemeentelijke begraafplaats Vredenhof. De ouders van Willem, Hendrik Gleis en Johanna Gerridina Klein Buursink, verloren hiermee hun enige zoon en beoogd erfopvolger van erve Gleis (aan de huidige Porikweg 15).

► Fotocollectie W. Smelt

2. Jacob Koenraad Krikke

Geboren: Losser, 19 maart 1911

Overleden: Rhenen, 13 mei 1940

Leeftijd: 29 jaar

DE GREBBEBERG

De meeste Nederlandse militairen, een derde van het veldleger, verdedigden de Grebbelinie; die liep vanaf het IJsselmeer via Amersfoort en Veenendaal tot de Waal, ten zuiden van Rhenen. Er waren wel veel soldaten, maar de beoogde bunker en andere verdedigingswerken waren nog niet allemaal gereed. De kracht van de Grebbelinie schuilde in de inundatie (het opzettelijk onder water zetten), maar zelfs dat lukte niet. De Duitsers, die al op de eerste dag in Wageningen aankwamen, kregen geen natte voeten. Toch werd er hard gevochten aan de Grebbelinie en na eerst een aantal Duitse successen, leek de Nederlandse verdediging succes te hebben. Tijdens de slag rond De Grebbeberg bij Rhenen hield het Nederlandse leger de veel sterkere Duitse legermacht drie dagen tegen. Na hevige gevechten wisten de Duitsers op zaterdag 11 mei de voorpostenlijn in te nemen en op zondag 12 mei door de frontlijn te breken. Op 13

mei 1940 werd ook de Stoplijn (de laatste Nederlandse linie) doorbroken. De dagen 12 en 13 mei waren ware nachtmerries voor de Nederlandse soldaten. Na continu bestookt te zijn door artillerievuur en bommenwerpers, brak uiteindelijk het moreel van de Nederlandse verdediging. In drie dagen vechten waren op De Grebbeberg bijna 400 Nederlandse militairen omgekomen en aan Duitse zijde sneuvelde iets meer dan 300 man. Tot de gesneuvelden behoorde Buursenaar Jacob Krikke. Hij had zich in 1937 als zelfstandig kapper vanuit Overdinkel in Buurse gevestigd. Hij en zijn vrouw Marie van Aarsen waren de ouders van Jan Krikke (1937). Jacob was tenorsaxofonist bij Crescendo en woonde met zijn gezin in de woning met het huidige adres Alsteedseweg 14. Hij ligt begraven op Militair Ereveld De Grebbeberg in Rhenen.

► **Huwelijksfoto Jacob Krikke en Marie van Aarsen.** Fotocollectie K. van Rijn

3. Johannes Antonius Wilmer

Geboren: Buurse, 10 februari 1918
Overleden: Ypenburg (Rijswijk), 10 mei 1940
Leeftijd: 22 jaar

VLIEGVELD YPENBURG, onderdeel slag om Den Haag

Nederland kreeg op 10 mei 1940 de primeur van de eerste grote luchtlandingsaanval in de krijgshistorie. Parachutisten en luchtlandingstroepen landden onder meer op het Rijswijkse vliegveld Ypenburg, om van daaruit door te stoten naar Den Haag. Hun doel was om Koningin Wilhelmina, de regering en de legerleiding gevangen te nemen. Met de uitschakeling van deze hoogste leiding zou de oorlog binnen enkele uren afgelopen zijn. De operatie liep uit op een mislukking voor de Duitsers. Ondanks een hevig bombardement, voortdurende beschietingen door Duitse jachtvliegtuigen en grootschalige lucht-

landingen, verweerde de Nederlandse verdediging van Ypenburg zich zodanig, dat de veel beter getrainde en bewapende Duitsers er niet in slaagden om het vliegveld te veroveren. In deze hel sneuvelde op de eerste oorlogsdag 10 mei boerenzoon Johan Wilmer van boerderij De Franke (nu Zendvelderweg 9). Johan, die voor de oorlog in een fabriek werkte, geldt als het eerste oorlogsslachtoffer uit de gemeente Haaksbergen. Hij vond zijn laatste rustplaats op begraafplaats Oud-Rijswijk in Rijswijk. Wilmer was soldaat bij het 3e Bataljon van het Regiment Grenadiers, dat sinds april 1940 het belangrijke vliegveld Ypenburg moest verdedigen. Johan Wilmer, zoon van Johannes Wilhelmus Wilmer en Gerharda Johanna Scholten, was trompettist bij de Muziekvereniging Crescendo. Ook zijn beide broers Hendrik, die medeoprichter was, en Gerard waren lid van deze vereniging.

► Fotocollectie J. Wilmer

ARBEIDSEINSATZ/GEDEPORTEERDE

4. Gerhardus Stephanus Onland

Geboren: Buurse, 26 december 1920
Overleden: Alstätte (D.), 18 mei 1944
Leeftijd: 23 jaar

Omdat de Duitse mannen in het leger dienden, werden mannen uit de bezette gebieden als dwangarbeiders in Duitsland te werk gesteld. Wie dat niet deed, stelde zich aan vervolging bloot en moest onderduiken. Niet iedereen kon even gemakkelijk onderduiken. Om de Duitse Arbeitseinsatz te ontlopen gingen veel jongemannen uit Haaksbergen en Buurse werken op een boerderij in het Duitse grensgebied. Veelal dienden de boerenzonen als Wehrmachtsoldaat in het leger en was er op diverse boerderijen extra mankracht nodig. Had men het getroffen met de familie, dan was dit werk natuurlijk beter dan werken als dwangarbeider in een fabriek of graven aan verdedigingslijnes. Vrijwillig was het niet. Ook deze Nederlandse boerenarbeiders stonden geregistreerd bij de Duitse autoriteiten. Gerard Onland, 5e kind en 3e zoon van Hermannus Johannes Onland en Berendina Klein Rot op erve Klein Rot (nu Haaksbergerweg 24), was één van hen. Hij vertrok 14 mei 1943 naar Wessum en staat onder het Ambt Wessum als Landw. Gehilfe bij de familie Garve geregistreerd. Gerard is een jaar later verongelukt bij de Haarmühle in Alstätte, toen hij hier met de merrie van de boer naar de hengst moest. Gerard werd op het r.-k. kerkhof van Buurse begraven.

5. Aart van den Berg

Geboren: Ede, 30 mei 1915

Overleden: Kdo. Sandbostel, Neuengamme (D.), 28 april 1945

Leeftijd: 29 jaar

Aart van den Berg, die in Buurse Arie werd genoemd, is het voorbeeld van iemand die

► Bron: oktober44.nl

telkens op het verkeerde moment op de verkeerde plaats was. Aart groeide op in een gezin met negen kinderen in Bennekom. Hij was geestelijk labiel en naarmate hij ouder werd zorgde dit voor meer problemen. Via de reclassering werd hij in september 1939 vanuit Losser overgeplaatst naar Buurse, waar hij inwonend boerenknecht werd bij de familie Ten Harkel. Deze familie woonde aan de noordkant van het Witte Veen in een boerderijtje aan de huidige Hegeveldweg 4. De familie van Aart leefde ruim drie jaar in onzekerheid over het lot van hun zoon en broer. Pas in september 1948 kreeg de familie de gewenste duidelijkheid. Zijn laatste rustplaats is het Nationaal Ereveld Loenen. In het vorige nummer van Aold Hoksebarge staat een uitgebreid verhaal over hem.

VERZET/BS

6. Lammert Korten

Geboren: Ruurlo, 18 augustus 1913

Overleden: Haaksbergen, 5 april 1945

Leeftijd: 31 jaar

Lammert Korten, zoon van Fredrik Jan Korten en Geertrui Stoltenberg, groeide op in een groot gezin aan de Munsterdijk tussen Eibergen en Rietmolen. Na de lagere school ging hij eerst met zijn vader mee om te werken als textielarbeider in Eibergen, maar al snel verruilde hij de fabriek voor werken bij de boer. In de dertiger jaren verrichtte hij zijn militaire dienstplicht bij de Gele Ridders in Arnhem, het keurkorps van de artillerie. Als zodanig was hij ook in de meidagen van 1940 onder de wapenen. Maar als artillerist was hij niet betrokken bij de gevechten aan de frontlijn. Hij werd dan ook niet als krijgsgevangene afgevoerd naar Duitsland, maar al spoedig in Nederland gedemobiliseerd. In mei 1937 was hij naar Buurse gekomen, waar hij werk had gevonden als boerenknecht op het grote landbouwbedrijf van Van Heek. Hij woonde bij de familie Burgers

op het Markslag; dit was een boerderij die eigendom was van zijn baas en heden ten dage te vinden is aan de Markslagweg 9. Ook na zijn demobilisatie werkte hij bij Van Heek en dat hielp hem om vrijgesteld te worden voor Arbeitseinsatz. In Buurse kreeg hij ook verkering. Toen er na mei 1940 een nieuwe politieke beweging ontstond, de Nederlandse Unie, die door velen aanvankelijk werd gezien als een tegenwicht tegen de NSB, werd ook Lammert Korten daar lid van. Zijn verdiensten als verzetsman liggen in Haaksbergen-Buurse. Hij was in het bezit van een officiële legitimatiekaart van de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten (B.S.) van het district Twente.

Eén van de taken van B.S. was de arrestatie en ontwapening van de laatste Duitse militairen en de arrestatie van NSB'ers. Op de dag van de bevrijding, 1 april 1945, kwam de in Haaksbergen bekende verzetsman Lottering, eveneens groepscommandant van de B.S., in vuurcontact met Duitsers die nog niet van plan waren de strijd op te geven. Lottering overleed aan zijn verwondingen. Lammert Korten was lid van dezelfde B.S.-groep als Lottering en zou op 5 april deelnemen aan het militair eerbetoon, dat de leden van de B.S. aan hun dode kameraad wilden bewijzen op de Algemene Begraafplaats in Haaksbergen.

Ze woonden de plechtige uitvaartdienst in de kerk bij, in B.S.-uniform, compleet met sten-

gun. Na afloop van de plechtigheid gingen ze naar Hotel Eijsink aan de Spoorstraat om wat te gebruiken. Toen men weer wilde opstappen, tikte Lammert onder het opstaan even met de achterkant van de stengun op de grond. Op dat tikje ging het geweer af en de kogel trof hem recht in het hart. Hij was op slag dood. Lammert ligt begraven in Eibergen op de Algemene Begraafplaats aan de Haaksbergerstraat. Zijn naam staat net als die van Lottering op het Overijssels verzetsmonument in Markelo.

► Foto: Stichtingkivraagmeaf, Eibergen

RIJKS- OF VOLKSDUITERS

Niet voor iedereen betekende de bevrijding het einde van de ellende. Na de oorlog heersten er in Nederland nog jarenlang haatgevoelens tegen alles wat Duits was. Duitse producten werden niet gekocht en vanaf september 1946 werden in Nederland wonende Duitsers door de Nederlandse regering onder de codenaam 'Operatie Black Tulip' zonder aanzien des persoons het land uitgezet, omdat zij ongewenste vreemdelingen zouden zijn. Dit betrof 25.000 mensen. Duitse Nederlanders werden van hun bed gelicht, in

kampen opgesloten en daarna naar Duitsland overgebracht. De Nederlandse overheid confisqueerde bovendien hun bezittingen. Het onderscheid tussen goed en fout was men vergeten. Het betrof hier ook Duitsers die al tientallen jaren in Nederland woonden, getrouwd waren met Nederlandse vrouwen en kinderen hadden, waarvan sommigen in de oorlog ook (Joodse) onderduikers in huis hadden.

Het beleid van de Nederlandse regering was kenmerkend voor de sfeer die in de eerste jaren na de oorlog in ons land heerste tussen de Nederlanders en de Duitsers. Van enige nuancering was geen sprake; de Duitsers waren fout, de Nederlanders waren goed, uitgezonderd de NSB'ers. Het zou jaren duren voordat de verhoudingen enigszins hersteld waren.

Aan het begin van de oorlog woonden er diverse Rijks- of volksduitsers in de gemeente Haaksbergen. Velen van hen waren zelfstandig ondernemer, bijvoorbeeld schoen- of meubelmaker, of waren naar Haaksbergen gekomen voor werk of zelfs als vluchteling voor het regime. Vooral de in 1930 gestarte Kabelfabriek vroeg gespecialiseerd technisch personeel. Om verschillende redenen hadden deze mensen in 1940 nog geen Nederlandse nationaliteit. Ten eerste kostte het geld, maar er zijn ook gevallen bekend waarbij de aanvraag werd geweigerd. Toen Hitler in 1943 de Totale Krieg afkondigde, werden alle Rijksduitsers in Nederland in actieve Duitse militaire dienst opgeroepen. Velen deden al het mogelijke om hier onderuit te komen. Hoewel dit de eerste jaren meestal nog lukte met een Ausweis (werkvergunning), konden de mannen er vanaf 1943 niet meer onderuit. Bij onderduik of desertie zou hun familie door de Duitse autoriteiten worden lastiggevallen.

7. Johannes Hermann Himmelberg

Geboren: Stadtlohn, 23 juni 1907
Overleden: Randwijk, 28 september 1944
Leeftijd: 37 jaar

► **Johann
Himmelberg en
zijn vrouw Marie
Winkelman.**
Fotocollectie
H. Winkelman

Johann Himmelberg vestigde zich in 1928 in Buurse als zelfstandig schoenmaker. Hij huwde in 1935 met kasteleinsdochter Marie Winkelman en betrok met haar de woning met het huidige adres Alsteedseweg 10. Uit het huwelijk werden twee kinderen geboren. De eerste baby kwam levenloos ter wereld en de tweede overleed na een week. Na deze verdrietige tijd brak de oorlog uit. Ook Himmelberg moest uiteindelijk dienen in de Wehrmacht. Aanvankelijk was hij vermist, maar in 1950 kwam er duidelijkheid over zijn lot. Hij was in september 1944 bij de Slag om Arnhem gesneuveld in Randwijk (Overbetuwe). Zijn stoffelijke resten zijn nooit gevonden.

8. Anton Olbering

Geboren: Lünten, 1 oktober 1908

Overleden: Odessa (Oekraïne), 3 maart 1947 (krijgsgevangene van de Sovjet-Unie)

Leeftijd: 38 jaar

► Anton, zijn vrouw Anna en hun vier kinderen. Fotocollectie wijlen B. Kamphuis

In 1936 huwde Anton Olbering (alias Buddenborgs Anton) met Anna Liesbrock. Beiden zijn geboren in Lünten. Zij gingen wonen op een boerderij aan de Nederlandse kant van de grens. Deze boerderij aan de Zendvelderweg, waar nu loonbedrijf Schröer is gevestigd, was eigendom van boer Sendfeld, die verderop aan de Duitse kant woonde. Anton was timmerman en werkte in een timmerwerkplaats in Ahaus, maar hij had ook in Buurse meerdere klanten. In de oogsttijd moest hij bij zijn pachtbaas bijspringen en

dan kwamen de eigen werkzaamheden van Anton op de tweede plaats. Anton en Anna wilden absoluut in Buurse integreren. Als de oorlog er niet was geweest waren ze zeker Buursernaar gebleven. Het echtpaar kreeg vier kinderen, een dochter en drie zonen. Antons baas heeft hem zolang mogelijk als onmisbare werkkraft vrij kunnen houden voor de Wehrmacht, maar ook voor hem was dit na 1943 niet meer mogelijk. Een buurman gaf hem nog de kans om onder te duiken, maar hij deed het uiteindelijk niet, omdat hij de gevolgen voor vrouw en kinderen niet kon overzien. Hij werd uiteindelijk naar het Oostfront gezonden. In maart 1947, ruim na het einde van de oorlog, is Anton als krijgsgevangene van de Sovjets in een kamp in Odessa gestorven. Een kameraad uit Ahaus die constant bij Anton is geweest, had de verschrikkingen overleefd en kon dit aan de familie vertellen. De kans was anders groot geweest dat Anton als vermist zou zijn opgegeven.

Direct na de oorlog moest Anna Olbering, vanwege 'operatie Black Tulip', met haar kinderen het huis verlaten. De boerderij was eigendom geworden van de Staat der Nederlanden. Het gezin Olbering zou worden ondergebracht in een kamp bij Hengelo, maar Anna en haar kinderen vluchtten met hulp van familie naar Lünten.

Bronnen:

- Gegevens militairen, Ministerie van Defensie
- Overlijdensakten
- Brongers, E.H., De slag om Ypenburg mei 1940 (Rijswijk 2000)
- Brongers, E.H., Grebbelinie 1940 (Soesterberg 2002)
- Cornelissen, C.B., Storm uit het noorden; Mobilisatie en Duitse inval in Twente 1939-1940 (Enschede 1985)
- Goossens, A.M.A., De strijd aan het Maas-Waalkanaal mei 1940 (Soesterberg 2016)
- Kamphuis, Bernard, "Daar waar ik geboren ben"; Bernard Kamphuis (2013) (Almere 2013)
- Leeuw, J.W. de, Gevallen voor Nederland; Nederlandse gesneuvelden in de meidagen 1940 (Soesterberg 2012)
- Wesselink, E.H., Kom vanavond met verhalen; Eibergen in oorlogstijd Deel 3; hoe de oorlog is verdwenen (Eibergen 1995)
- Wilmer, Fien ter Huerne, Pietepoetsekske; Een stadse boerin (Enschede 2002)

OVER DE GRENS, herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog in Buurse

Uitgave: Heemkundegroep Arfgoed Buurse

Samenstelling: Ria Hartgerink-Termathe (auteur) en Henk Reimerink

**door Frans de Lugt*

Het idee voor dit boek was afkomstig van de muziekvereniging Crescendo om 75 jaar

bevrijding niet onopgemerkt voorbij te laten gaan. In deze uitgave doen 15 Buursernaren hun verhaal over wat zij zich herinneren van WO2 in Buurse. De samenstellers benadrukken dat de meeste geïnterviewden toen nog kinderen waren. Door die persoonlijk gekleurde verhalen is het dan ook geen objectief geschiedenisboek, maar om de oorlogsbeleving door kinderen terug te kunnen lezen geeft wel een heel speciale sfeer. Overigens begint het boek met een keurig feitelijk verhaal over het verloop van de Tweede Wereldoorlog en hoe het toen in Buurse ging. Ook worden de slachtoffers genoemd die op het oorlogsmonument staan, al ontbreekt hier de naam van Lammert Korten. Naast herinneringen aan hoe de Duitsers binnentrokken en hoe ze zich gedroegen tegenover de plaatselijke bevolking (eigenlijk best vriendelijk!), worden leuke anekdotes verteld, zoals over de gehate Rijkscommissaris Seyss-Inquart. Op de wijs van het liedje 'Toen onze mop een moppie was' werd een andere tekst gezongen:

*Toen onze Seys een seisje was
Toen woonde hij in Wien
Nu zit hij in ons haagje
En steelt nog bovendien
Pikpak pikpak pikpak pikpak
Gaat zijn linkerpoot
En als de koningin hier komt
Dan schieten wij hem dood!*

Er waren ook spotprenten. Henk Scholten (1936, in de oorlog wonend Buurserstraat 208): "Ik weet nog dat mijn oom een spotprent had. Hierop was een Duitser met een kruiwagen met Duitse Marken afgebeeld. De Duitser komt daarop een bekende tegen en maakt een praatje, waarbij hij de kruiwagen even uit het oog verliest. Als hij weer kijkt, is het geld nog aanwezig, maar is de kruiwagen meegenomen. Het geld was niets meer waard." Heel boeiend is het verhaal van Martin Meier (1936), die als kind uit het dorp ondergedoken kwam te zitten bij de familie Brand aan de Broekdijk 25. Het was een waar onderduikersnest en Meier geeft een indringend beeld van hoe daar de oorlogstijd kon worden overleefd.

• *Het boek 'Over de grens' is in een kleine oplage verschenen en is/was te koop bij Dorpswinkel Wildenborg en bij Fedacc tel. 053 5696036.*

Oald en Nie-j Hoksebarge: de Brink

**door Henk Menkeborst en Henk Krooshof*

Op de zwart-witfoto zien we de Brink in Haaksbergen in vroegere tijden, ook Schepersbrink genoemd.

Een brink is van oorsprong een open ruimte waar het vee werd verzameld, om daarmee als kudde naar de gemeenschappelijke weidegronden te gaan. De brink lag van oorsprong aan de rand van het dorp. Er zijn zowel gemeenschappelijk gebruikte brinken als brinken die tot één boerderij behoorden. De Brink in Haaksbergen aan het einde van de toenmalige Oostenstraat (nu Jonkheer von Heijdenstraat) is duidelijk een gemeenschappelijke geweest.

In de nieuwe tijd nam de bebouwing rond de Brink toe, waardoor deze binnen het dorp kwam te liggen. Op veel brinken heeft het gras plaatsgemaakt voor stenen. Dit is bij de Brink in Haaksbergen ook het geval. Het pleinachtige idee op de oude foto is door het verleggen van de weg en het aanbrengen van een perk geheel verdwenen. Bij de entree van het dorp bevond zich vaak een smederij, zo ook aan de Brink. Rechts op beide foto's nog zichtbaar zien we het pand van de smederij van Wildenborg. Nu is hier al jaren een winkel in natuurproducten gevestigd. Op de oude foto rechts is nog de kruidenierswinkel van de familie Hoogland te herkennen. Links op de foto in het plantsoen naast het toenmalige politiebureau zien we nog het Indië-monument. Dit is inmiddels verplaatst en opgegaan in het herdenkingsmonument voor het gemeentehuis.

De panden rond de Coöperatie

Henny Slotman beschrijft de historie van de percelen in de Spoorstraat en hun eigenaren. Dit artikel betreft sectie J 514 en J 515 huis nummers 102 en 103, op de hoek bij de Piepenbrink.

Op de pagina's 806 en 828 van Aold Hokseberge wordt de geschiedenis van de huizen 101 t/m 104 tot aan het jaar 1830 uitgebreid beschreven. Ook in de Historie van Haaksbergen deel II, onder het hoofdstuk 'Woningen Blankenburgerrot' wordt op pagina 54 en 55 uitgebreid ingegaan op de eerste geschiedenis van de huizen met de nummers 100 t/m 104 met de secties J 510 t/m J 515. Het huis nummer 100 was in 1600 nog niet aanwezig en het ontstaan van dit huis wordt in dat hoofdstuk verder niet genoemd. Hier volgt een citaat uit dit hoofdstuk.

"De huizen 101 en 102 vormden oorspronkelijk één pand. In 1563 was de ondergrond van het huis eigendom van de Hof van Haaksbergen. In 1668 wordt Roelof van Scheven als pachter vermeld, hoewel hij dan al overleden is. In 1675 waren er twee huizen, waarvan het huis 101 waarschijnlijk het jongste huis is. Op thans onbekende wijze ging de eigendom van beide huizen daarna naar de familie Michorius. Bij de veiling van de ondergrond in 1716 werd de ondergrond van nummer 102 verworven door Engelbert Michorius en de ondergrond van het huis nummer 101 door zijn zonen Bartholt en Jan Michorius, ieder voor de helft. Uiteindelijk wordt de zoon van Bartholt, Egbert, in 1775 de eigenaar van het hele huis nummer 101. Zijn zoon Albertus is winkelier en wordt in 1830 eigenaar van het huis." Einde citaat.

De geschiedenis van het huis met nummer 101 wordt in de volgende aflevering beschreven.

Het huis met nummer 102 werd in 1717 bij testamentaire beschikking door Engelbert Michorius nagelaten aan zijn zoon Hendrik. Tot de erfenis behoorde ook een destilleerderhuis en gereedschappen. Blijkbaar waren deze Michoriussen ook jeneverstokers. In 1735 werd het huis aangekocht door Christiaan te Giffel. In 1740 verkoopt zijn weduwe het aan Jan ter Horst. Uiteindelijk wordt Jan Smits door zijn huwelijk in 1799 met de nazaat van Jan ter Horst, Janna ter Horst, de eigenaar. Jan Smits en zijn tweede vrouw Geesken ten Brugge zijn in 1830 de eigenaren van dit huis.

Op de plaats van de huizen met nummer 103 en 104 stond tot 1613 een huis, dat toen bewoond werd door Bernard Crusebeeke, die als keurnoot voor het gericht functioneerde. Een Keurnoot is een getuige bij rechtshandelingen. Op 13 december 1675 werd het huis openbaar verkocht. Koper van het deel waaruit nummer 103 is ontstaan, werd de procureur Nicolaas Hulst. In 1755 werd ook het huisje nummer 100, dat toen

- Een deel van de kaart van 1830. De straat tussen de huizen van Smits was in het jongste verleden de Poststeeg; nu is het in verbrede uitvoering de Piepenbrink.

- Op de plaats waar voorheen de huizen met de nummers 102 en 103 stonden op de kaart van 1830 staat nu dit winkelwooncentrum.

nog in bezit was van de familie Hulst, verkocht. Het andere deel waaruit huis nummer 104 is ontstaan kwam in bezit van Egbert Hulst. Die was in 1671 gehuwd met Maria Gerrits Smits. Waarschijnlijk gaf zij de naam aan het huis dat in 1801 nog het Marie Mennekeshuis werd genoemd. Het huis kende tot aan 1830 diverse eigenaren. Omstreeks 1799 verkocht de toenmalige eigenaar Engbert Bonkink een stukje grond aan Wolf Levy, de bewoner van het huis met nummer 100. Engbert Bonkink verkoopt op 10 oktober 1802 huis 104 voor f. 235 aan Jannes Heuzels. Het huis met nummer 103 komt uiteindelijk in 1755 in bezit van de familie Eijsink, waarvan de nazaat Jannes of Joannes Eijsink in 1830 nog de eigenaar is.

De geschiedenis van het huis met nummer 100 wordt in volgende aflevering beschreven.

Sectie J 514 huisnummer 103 wordt in de kadastrale leggers van 1830 omschreven als huis en erf en is 3,7 are groot. Als eigenaar wordt dan nog Jannes Eysink vermeld, die in de akten ook Joannes Eijsink wordt genoemd. Hij is gehuwd met Anna Manten en zoon van Gerhardus Eijsink en Johanna Lammerink. Jannes is evenals zijn vader kleermaker van beroep en overlijdt in dit huis op 27 april 1830 op de leeftijd van 63 jaar. Zijn vrouw Anna Manten is reeds overleden op 16 juli 1820 op de leeftijd van 51 jaar. Het huis waar beiden overlijden heeft dan nog het adres Molenstraat nummer 103. Het echtpaar heeft twee zonen, van wie de oudste, Gerrit Jan, overlijdt op 24 maart 1826, nog maar 19 jaar oud. De jongste zoon Wernerus ook Waander genoemd is gedoopt op 30 juni 1810. Hij trouwt op 31 januari 1835 met zijn achternicht Hendrika Gerharda Eijsink. Hendrika is via haar vader Gerhardus 1790-1844 en haar grootvader Engelbertus 1766-1797 de erfdochter van Jan Eijsink 1734-1796, de stichter van het hotel Groene Klok. Later wordt dit 'Hotel de Wed. J. Th. Eijsink' genoemd. Tussentijds wordt het ook hotel De Klok genoemd. Het echtpaar Eijsink-Eijsink gaat in dit hotel wonen en verkopen het perceel J 514 met het huis nummer 103 in 1835 aan de buurman Hendrik Jan Smits.

► Een foto van omstreeks 1890, vanaf de Markt gezien. Het postkantoor omstreeks 1892 gebouwd, staat er nog niet. Het statige gebouw is dan nog de winkel van de fam. Smits. In 1830 heeft dit huis het nummer 102. De schuur er naast is het oorspronkelijke huis van de fam. Eijsink. Op de kaart van 1830 is dit het huis nummer 103. Vanaf omstreeks 1862 wordt dit huis als schuur gebruikt. Foto archief HKH

Smits is na de overname van het perceel J 514 de eigenaar van beide huizen met de nummers 102 en 103 en bijbehorende erven. De familie Smits is een aantal generaties koopman en winkelier in het dorp. Zijn vader Jan Smits heeft, uitgaande van de kadastrale leggers, reeds veel bezittingen in het dorp. Zoon Hendrik Jan breidt deze bezittingen verder uit. Hij is een zoon uit het tweede huwelijk van zijn vader en geboren op 19 november 1813. Op 28-jarige leeftijd trouwt hij op 21 april 1842 in Zelhem met Johanna Harmina Diderika Becking. Zij is de dochter van de plaatselijke burgemeester. Uit dit huwelijk worden vijf kinderen geboren. Bij de geboorte van zijn kinderen geeft Hendrik Jan als beroep op: fabrikant, koopman en winkelier. Tevens is hij houtskoolhandelaar, steenbakker, boekhouder van de N.H. Diaconie en tenslotte briefvengarder. In zijn huis wordt in 1850 een hulppostkantoor ingericht. In 1875 wordt hij daarin opgevolgd door A.G. Klaassen, waardoor het kantoor verplaatst wordt.

De secties J 514 en J 515 worden in eerste instantie beide omschreven als huis en erf. In 1862 worden beide percelen samengevoegd. De omschrijving wordt dan huis, schuur en erf; de totale perceelgrootte is dan 8,6 are. Het perceel krijgt een nieuw sectienummer J 1559. Tijdens deze verandering is het huis nummer 103 gewijzigd in schuur. De leden van de familie Smits zijn actieve winkeliers en zullen behoefte hebben gehad aan meer opslagruimte, waarvoor ze het huisnummer 103 hebben gebruikt. Waarschijnlijk is op het perceel nog een schuur gebouwd, want uiteindelijk wordt de omschrijving huis, erf en 2 schuren.

Hendrik Jan Smits overlijdt op 24 april 1899 op voor die tijd de hoge leeftijd van 85 jaar. Zijn vrouw was al overleden in 1864 op de leeftijd van 46 jaar. Het echtpaar heeft vijf kinderen waarvan er twee overlijden voordat ze volwassen zijn. Dochter Anna Carolina huwt op 6 mei 1885 in Haaksbergen met Hendrik Jan Breukink en vertrekt naar Borculo. Zoon Herman vertrekt naar Almelo en overlijdt daar op 7 januari 1920 op de leeftijd van 65 jaar. Hij noemt zich dan confectiefabrikant en was gehuwd met Alagonda Geertruida Hemmes. De oudste zoon van het echtpaar, Jan Gijsbert, geboren op 8 maart 1843, wordt de volgende eigenaar van dit perceel. Hij huwt op 8 april 1874 met Maria Euphemia Antoinette Frederika Greve. Hij is 31 jaar en zij 34 jaar en geboren in Lonneker, maar woonachtig in Haaksbergen.

- Een foto van na 1900. Aan de rechterzijde het postkantoor, gebouwd door de gemeente Haaksbergen. Dan de smalle Poststeeg. Vervolgens het huis en de schuur van de familie Smits. Het huis met de regenpijp nog net zichtbaar is van de familie Meijerink. Foto archief HKH

Haar ouders zijn Jan Willem Greve en Maria Juliana Stuve. Jan Willem Greve is de molenaar op de watermolen. Het echtpaar Smits-Greve heeft naast twee dood geboren kinderen twee dochters Johanna Harmina Diederika geboren op 30 december 1877 en Maria Juliana geboren op 18 april 1883. Deze laatste dochter overlijdt echter reeds 6 maanden na de geboorte. Bij de geboorte van zijn kinderen noemt Jan Gijsbert Smits zich winkelier. De overgebleven dochter Johanna Harmina Diederika huwt op 26 september 1900 op de leeftijd van 22 jaar met Dirk Stegeman, 35 jaar en kantoorbediende van beroep. In 1908 vindt er een verkoop plaats. Een deel van het perceel gaat naar De Coöperatieve Winkelvereniging Volksbelang (verder de Coöperatie genoemd). Dit deel wordt omschreven als pakhuis, schuur en erf en is 3,3 are groot. Het krijgt een nieuw sectienummer J 3477. Waarschijnlijk wordt dan het pakhuis [het oorspronkelijke huis van de familie Eijnsink] en de latere bijgebouwde schuur aan de Coöperatie verkocht. Jan Gijsbert Smits overlijdt op 20 mei 1915 op de leeftijd van 72 jaar. Zijn vrouw is dan reeds overleden op 19 mei 1906 op de leeftijd van 66 jaar. Het resterende deel, dat niet aan de Coöperatie wordt verkocht, komt op naam van Dirk Stegeman. Dit wordt omschreven als huis en erf en is 4,6 are groot.

Dirk Stegeman is geboren in Aalten op 3 november 1864. Zijn vader, eveneens met de voornaam Dirk, is onderwijzer. Zijn moeder is Henriëtta Engelina van Heuven. Het echtpaar Stegeman-Smits heeft drie kinderen: Henriëtta Engelina (*18 januari 1902), Maria Euphemia (*11 november 1905) en Jan Derk (*30 juli 1908). Bij de geboorte van zijn kinderen noemt hij zich boekhouder. Dirk Stegeman wordt niet oud; hij overlijdt op 20 februari 1919 op de leeftijd van 54 jaar. Hij is dan winkelier van beroep. Uiteindelijk wordt zijn weduwe Johanna Hermina Diederika Smits de eigenaar van het resterende deel. In 1919 is er volgens de kadastrale leggers een vernieuwing. Deze vernieuwing heeft mogelijk te maken met het feit dat kort daarna de Coöperatie op huurbasis gebruik maakt van deze winkel. In 1921 verkoopt zij dit huis en erf eveneens aan de Coöperatie. Johanna Harmina Diederika Smits overlijdt op 18 december 1947 op de leeftijd van 69 jaar. Zij woont dan in Haaksbergen, maar overlijdt in Enschede.

De Coöperatie

De Coöperatie Volksbelang is opgericht op 11 oktober 1891 mede uit ongenoegen over de zogenaamde verplichte winkelnering. Hierbij waren de werknemers verplicht hun winkelwaren te kopen bij de winkel van de fabrikant. Alleen Delden en Haaksbergen kenden in die periode nog dit systeem. De eerste winkel werd gevestigd in een huis van de familie Brevink aan de Molenstraat. Al in 1894 kocht men de woning van M. Schartman, ook gelegen aan de Molenstraat. Naast de verkoop van levensmiddelen begon men daar ook met de verkoop van brood, dat toen nog werd betrokken van bakker Kuiper(s) tot men later overging tot het bouwen van een eigen bakkerij. Zoals uit bovenstaande blijkt, koopt de Coöperatie in 1908 de schuur en het pakhuis van de familie

Smits en begint daar een brandstoffenhandel. En een aantal jaren later in 1921 wordt ook de naastliggende winkel van de familie Smits eerst gehuurd en later gekocht. Het pand aan de Molenstraat wordt na de verhuizing verkocht aan de gebroeders Herman en Arnold Oosterholt, resp. elektricien en smid van beroep.

► **De winkel van de Coöperatie na een van de vele aanpassingen. Het linkerdeel van het perceel is een woning, dan bewoond door juffrouw Bussink. Zij is hoofd van de Hervormde Bewaarschool. Rechts van het pand de opslagruimte die de kolenloods wordt genoemd. Foto archief HKH**

Bij de overgang van het perceel van wed. Van Stegeman naar de Coöperatie wordt in het kadaster een korte tijd niet de Coöperatie als eigenaar genoemd, maar vijf personen die dan waarschijnlijk het bestuur van deze organisatie vormen. Uiteindelijk komen de beide percelen op naam van de Coöperatie. De omschrijving is voor het ene perceel pakhuis en erf en voor het andere perceel bakkerij en erf, resp. 3,3 are en 4,6 are groot. Er volgen in de jaren daarna diverse verbouwingen en aanpassingen. De laatste grote aanpassing is in 1959. Beide percelen worden samengevoegd en in oktober van dat jaar wordt na een grondige verbouwing de nieuwe zelfbedieningswinkel in gebruik genomen.

De zaken gaan dan nog goed, echter daarna komen er snel veranderingen. In 1960 stopt de Coöperatie met het zelfstandig bakken en wordt het brood uit Enschede betrokken. Midden jaren zestig gaat de Coöperatie op in een fusie Coöp-Oost. Deze organisatie wordt in 1967 eigenaar van dit perceel. De omschrijving is dan: huis, loods, winkel en bakkerij. Uiteindelijk wordt het gewijzigde koopgedrag en de opkomst van de grootwinkelbedrijven het einde van deze organisatie.

De oorspronkelijke loods wordt eind jaren 60 als winkel in gebruik genomen door de Gebr. Horck Electrotechniek. Vanaf 1971 is hier Broektië Pinky gevestigd, gerund door Chris Dijkhuis en Mathil Morskate, de eigenaren van de modewinkel van het naast gelegen pand. De gemeente Haaksbergen neemt de panden omstreeks 1973 over en laat de winkel slopen.

- De linker foto toont de laatste aanpassing van het pand in 1959 tot een zelfbedieningswinkel. De linkerzijde is nog een woning, dan bewoond door de bedrijfsleider Wekking en zijn vrouw. Op de foto rechts het huis van Leida Meijerink en de achteringang van de Coöperatie en van de bakkerij. Foto's archief HKH

- De foto links laat zien de Broektië en de manufacturenwinkel van de familie Dijkhuis. Foto rechts: Chris Dijkhuis en zijn vrouw Mathil Morskate tijdens de feestelijke opening van de broektië in 1971. Foto archief Greet Dijkhuis

De oorspronkelijke loods van de Coöperatie is dan nog als winkel ingericht en blijft dan nog staan. In 1974 wordt het perceel in het kadaster omschreven als bouwterrein en wordt in 1980 in drie delen gesplitst. Een groot deel van het perceel wordt gebruikt voor de verbreding van de Poststeeg, die nu de Piepenbrink wordt genoemd. Een ander deel wordt omschreven als winkelhuis (dit is de oude loods van de Coöperatie) en is 2,44 are groot en dan nog in gebruik als winkel door Broektiek Pinky. Uiteindelijk wordt ook deze ruimte gesloopt. Dit deel met een deel van het bouwterrein wordt in 1980 verkocht aan Jan Mentink, die reeds een deel van de grond aan De Braak in bezit heeft. Deze beide delen worden samengevoegd en de totale perceelgrootte is dan 7,89 are. Het sectienummer is K 3752. Midden jaren tachtig van de vorige eeuw wordt op dit perceel een winkel-appartementengebouw gerealiseerd en ontstaat de huidige situatie.

- Het winkel-appartementengebouw dat midden jaren tachtig is gerealiseerd, gezien vanaf de Hibbertsstraat. Een deel van de oorspronkelijke percelen is gebruikt voor parkeerplaatsen en het verbreden van de oorspronkelijke Poststeeg. Nu is dit weer de Piepenbrink, een naam die in het verleden voor deze omgeving gebruikelijk was.

Kadastrale leggers artikelnummers 496 – 155 – 915 – 3796 – 3540 – 4394 – 3346 – 5480 – 5487 – 9076

Buurserzand, een geschenk van Edwina van Heek-Burr Ewing

**door Frans de Lugt*

Het Buurserzand is eigendom van Natuurmonumenten. In 1929 was dit prachtige stuk buitengebied een schenking van Edwina van Heek-Burr Ewing aan de 'Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland', zoals toen de naam luidde. Wie was Edwina en wat was de betekenis van de naar haar genoemde stichting?

► **Edwina en Jan Bernard van Heek.** Bron: Trouw aan Twente.

Edwina (1872-1945) was getrouwd met Jan Bernard van Heek (1863-1923), oudste zoon van Gerrit Jan van Heek, een van de drie oprichters van Van Heek & Co. Zij was Amerikaanse van geboorte (St. Louis, Missouri) en had kunstgeschiedenis gestudeerd in Berlijn en Dresden. Jan Bernard had haar leren kennen op een dansavond in het Kurhaus Bentheim en al spoedig waren zij getrouwd. Op veilingen waren zij in het bezit gekomen van grote stukken grond: 22 hectare bij de Rutbeek (in 1904) en 311 hectare Buurserzand (in 1920). Op Rutbeek-grond, vlakbij de gemeentegrens van Haaksbergen, lieten zij in 1907 Huis Zonnebeek bouwen, naar een ontwerp van architect A.G. Beltman. Het idee voor het Buurserzand was om daar een soort openluchtmuseum van te maken. Zo werd Wissinks Möll uit Usselo daarheen verplaatst om deze molen uit 1802 te redden voor afbraak. Overigens is die in 1981 weer teruggekeerd naar zijn oorspronkelijke plek, maar dat terzijde. De Bommelas, een los hoes uit 1840, is door hun toedoen gered van de ondergang.

Jan Bernard overleed in 1923 op de tamelijk jonge leeftijd van 59 jaar. Geheel in de geest van wat haar man had gewild, zette Edwina zich in om het geld uit zijn erfenis te bestemmen voor behoud van cultuur-historisch erfgoed en natuurbescherming. Jan Bernard had bij zijn leven al samen met Ko van Deinse aan de wieg gestaan van de Oudheidkamer Twente. Betrokken was hij ook geweest bij de oprichting door mr. Piet van Tienhoven in 1905 van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Na zijn dood gaf Edwina in 1930 uitvoering aan zijn wens voor de schenking van het kunstmuseum aan het Rijk, wat het Rijksmuseum Enschede werd. Zwager Jan Herman was van dit museum nog 20 jaar honorair directeur, eigenaar van Huis Bergh in 's-Heerenberg.

In 1946, een jaar na het overlijden van Edwina, richtte Jan Herman de naar haar ge-

noemde stichting op. Tal van restauraties werden hierdoor mogelijk gemaakt, met het accent op Oost-Nederland. Niet alleen het landgoed met Huis Zonnebeek werd in de Stichting Edwina van Heek ondergebracht, maar ook het landgoed met Huis Singraven in Denekamp. Dat was in 1915 gekocht door Jan Adriaan Laan, een vermogend man uit de Zaanstreek. Deze heer Laan was een bekende van Jan Bernard: ze waren samen lid van de Eerste Kamer en ook beiden commissaris van de Twentsche Bank. Laan had vier kinderen, van wie de laatst overgeblevene het landgoed erfde. Deze zoon Willem Frederik was ongehuwd en kinderloos en besloot in 1956 het behoud van het landgoed met alle opstallen (waaronder de watermolen) veilig te stellen in de Stichting Edwina van Heek. Toen hij in 1966 overleed, was de Stichting de enige erfgenaam.

Edwina en haar man Jan Bernard waren goede bekenden van Ko van Deinse (1867-1947), die, hoewel van Zeeuwse ouders, een befaamd kenner van de historie van Twente zou worden. Van zijn hand is de tekst van het Twentse Volkslied en hij schreef boeken en tal van artikelen. Een wandeling door het Buurserzand inspireerde hem tot een gedicht over dit "verrukkelijke stuk natuur" met zijn weidse uitzicht.

► Edwina (midden) met twee familieleden bij huis Zonnebeek Bron: Trouw aan Twente.

't Buursche zaand'

Woar wast zoo mooi en hoog 't heed,
Woar stoat nog kwakelbussche,
Woar liggt de stoefbelten bi-j een
Met 't wiede vèld door tusschen,
Woar zöt m'n nog gin grös of laand?
Woar aanders as in 't Buursche zaand!

Woar wönt nog oalerwetsche boeren,
Dee nog 't veur beutt op de dèl,
Woar hod de schèper nog de schoäpe
Duur 't vèld en langs de lanwer-wäll,
Woar löp de bekk'langs hoge kaant?
Woar aanders as bi-j Buursche zaand!

Doar onder berkenbeum' en dannen
Lig stil de Bommelas alleen,
Doar fluitt de vöggel in de teuge,
Doar loopt kenienskes drok duureen,
En schient de moan 's nachts oaver 't laand,
Dan blekt de vos in 't Buursche zaand.

Door steet op hogen bult de loaksteen
En scheidt Honesch en Buurs' van een,
Doar loatt de hoge, dunne pöppel
Den loop van Buursche bekke zeen.
Kiewiet en Koekoek maakt 'n raand,
Met Loakmörs, van 't Buursche zaand.

Doar schoert de bekk' langs dóale schaanse
Oet tied van stried en kriegsgewèld,
Doar liggt de slätte en vennekoelen,
Doar strik de tuutwelp oaver 't vèld.
Al koomp ging mènsch' hoast in dit laand
Toch is het mooi, 't Buursche zaand!

► Ko van Deirse. Archiefphoto
HKH

Bron:

- Uit het land van katoen en heide, J.J. van Deirse
- Trouw aan Twente, Stichting Edwina van Heek; Eugenie Mogendorff-Ter Kuile, uitgave Waanders

FYSIOTHERAPIE
Noordman

Weertseriet 17 Haaksbergen | Tel. 053-5721338
www.fysiotherapienoordman.nl | info@fysiotherapienoordman.nl

- *Manuele therapie*
- *Sportfysiotherapie*
- *Oedeem therapie*
- *Bekkenfysiotherapie*
- *Geriatric fysiotherapie*
- *Kinderfysiotherapie*
- *Zwangerfit*
- *Oncofit*
- *Dry Needling*
- *Shockwave*

Zoektocht naar de voorouders die woonden op erve Ellenbroek (2)

In de buurschap Boekelo aan de westkant van de gemeente Haaksbergen ligt het erve Ellenbroek. In het vorige nummer van Aold Hoksebarghe beschreef Hans Ellenbroek hoe voor hem de zoektocht begon naar zijn voorouders. Zijn historisch onderzoek leverde een lijkig verhaal op, dat in twee delen in ons blad wordt gepubliceerd. In de vorige aflevering beschreef hij het oudste deel van het erve Ellenbroek, namelijk Ellenbroek-Barteler (nu Diepenheimseweg 40), tot eind 18e eeuw. We beginnen deel 2 met de geschiedenis van deze boerderij vanaf de 19e eeuw.

**door Hans Ellenbroek info@hansellenbroek.nl*

► Luchtfoto uit 1950 van de huidige boerderij Ellenbroek, Diepenheimseweg 40

Hendrikus Ellenbroek (1802-1878), zoon van Jan ter Braak of Ellenbroek en Joanna Nijhuis, werd in 1832 op dertigjarige leeftijd eigenaar van het erve Ellenbroek-Barteler. Volgens de eerste kaarten van het kadaster uit 1825 en de eerste kadasterlijst van eigenaren bestond het onroerend goed van de erven Jan Hendrikszoon Ellenbroek (de vader van Hendrikus) uit de percelen in sectie A nrs. 316, 321, 323, 324, 325, 326, 333, 338, 339, 340, 341, 343, 345, 352, 353, 354 en 358. Hendrikus Ellenbroek trouwde in 1837 met Berendina Eijsink (1804-1860), een dochter van Joannes Eijsink en Christina Rekers, geboren op erve 'n Sonder in de buurschap Boekelo. Hendrikus en Berendina Ellenbroek kregen drie kinderen: Joanna (*1841), Jan Hendrik (*1842) en Gerharda of Grada (*1844).

Op 23 november 1872 gingen Hendrikus Ellenbroek en zoon Jan Hendrik een overeenkomst van ruiling aan met Johannes Schonenborg. Vader en zoon Ellenbroek kregen van Schonenborg de percelen in sectie A met de kadastrumnummers 334, 342 en 344 in eigendom en gaven daarvoor terug de percelen 316 en 326 en een deel van 325.

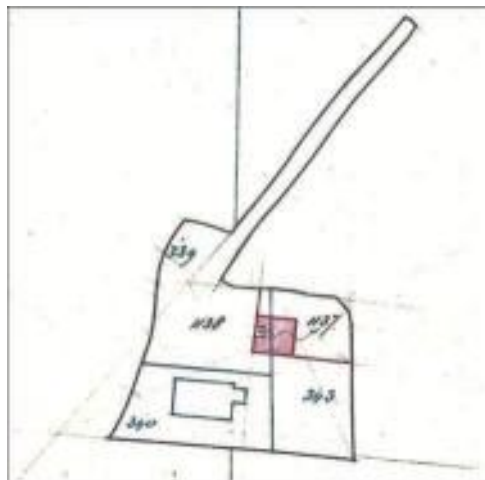
Na het overlijden van Hendrikus in 1878 volgde zoon Jan Hendrik (1842-1923) hem op met volgens het testament uit 1866 de bepaling, dat hij zijn twee zusters Johanna en Gerharda elk 200 gulden moest betalen. Jan Hendrik Ellenbroek trouwde in 1866 met Maria Rietman en kreeg met haar de kinderen Berend Jan (*1867), Jan Hendrik (*1868), Johanna (*1870), Gerhardus (*1873), Hermina (*1875) en Berendina (*1878). Na het overlijden van Maria hertrouwde Jan Hendrik (alias Ellenbroek- Hendriks) in 1894 met Gezina Wientjes (alias Peppel Ziene), die voor de tweede keer weduwe was geworden.

Veiling van het erve Ellenbroek-Barteler

Op 27 februari 1880 vond een veiling plaats in het logement van Florentinus R.C. Eijsink, waarbij Jan Hendrik zijn gehele onroerend goed in gedeeltes liet veilen, met uitzondering van het huis, de put en de slijpsteen. De stukken land werden voor de veiling ingedeeld in de volgende percelen: perceel 1 (kadastrumnummer A340, maar dan zonder het huis, de put en de slijpsteen) ging voor 200 gulden en perceel 3 (delen van 338, 342, 344, 345, 743 en 873) voor 130 gulden naar Hendrik Jan Boerman; perceel 2 (341) voor 90 gulden, perceel 14 (deel van 1062) voor 150 gulden en perceel 16 (323 en 324) voor 300 gulden naar Gerrit Jan Saalmerink; perceel 4 (delen van 345, 743 en 873) voor 140 gulden en 15 (321 en 322) voor 440 gulden naar Johannes Landewee; perceel 5 (delen van 345, 743 en 873) voor 130 gulden en perceel 11 deel van 334) voor 115 gulden naar Gradus Doeschot; perceel 6 (353 en 973) voor 115 gulden en perceel 20 (deel van 761) voor 130 gulden naar Johannes Schonenborg; perceel 7 (deel van 976) en 8 (deel van 978) voor 315 gulden naar Hendrikus Hartgerink; perceel 9 (deel van 333) voor 115 gulden, 10 (deel van 333) voor 115 gulden, 12 (deel van 334) voor 149 gulden en 13 (deel 334) voor 105 gulden naar Johannes Theodorus Eijsink; de percelen 17 (deel 358) en 18 (deel 358) voor 440 gulden naar Berend Jan van Somhorst; perceel 19 (792) voor 65 gulden naar Bernardus Houkers; perceel 21 (huis voor afbraak in Neede, E1057) voor 450 gulden naar Bernardus Langezaal; perceel 22 (schuur idem) voor 40 gulden naar Hendrik Wientjes en perceel 23 (hooiland Neede, E1057) voor 400 gulden naar Arend Jan Ter Haar. De opbrengst van de veiling bedroeg in totaal 4.125 gulden.

Ruim een half jaar later verkochten Hendrik Jan Boerman, Gradus Doeschot en Johannes Theodorus (of Jan Derk) Eijsink, die getrouwd was met Johanna Ellenbroek, een zus van Jan Hendrik, diverse percelen bouw- en weiland, gras, grond en heide, afkomstig van de veiling van 'het boerenplaatsje Ellenbroek', aan landbouwer Hermanus Eijsink uit de buurschap Boekelo. Het ging om de kadastrumnummers A333, 334, 338, 339, 340, 343 en 344. Hermanus Eijsink werd dus eigenaar van het perceel A340. Daarop stond de oude boerderij, die in 1882 werd afgebroken en weer opgebouwd, samen met nieuwe schu-

ren. Hermanus Eijnsink overleed in 1916 en zijn weduwe Gezina Morsink, afkomstig van het Ellenbroek-Achteres, in 1919. Hun huwelijk was kinderloos gebleven. Via vererving is het onroerend goed in handen gekomen van Gezina Johanna Blanken, die een dochter was van Naatje Morsink, de zus van Gezina, en Johannes Blanken. Gezina Johanna

(of Sina) Blanken trouwde in 1919 met Johannes Gerhardus ten Thije, ook genoemd Boonkkamp (bijnaam Stukkert). Deze Johannes (1893-1964) en Gezina (1895-1990) verkochten het onroerend goed op 24 augustus 1950 aan hun zoon Bernardus Gerhardus (Bernard of Bets) ten Thije, ook genoemd Boonkkamp

- Kadastrale hulppkaart uit 1881 met de locaties van de oude boerderij (perceel A 340) en de nieuwe boerderij (perceel A 1137). De Ellenbroekweg ligt aan de zuidkant. De oude boerderij stond dus vanaf de weg gezien links voor de huidige.

(1922-2001). Hij bleef ongehuwd en was de laatste landbouwer op het erve Ellenbroek-Barteler. Na zijn overlijden werd de boerderij op 12 april 2002 verkocht aan het echtpaar Hobbelink-Groothuis. Na de ruilverkaveling in 1969 kreeg de boerderijwoning het kadastrale nummer M165 en het weiland M175. Het huisadres werd Diepenheimseweg 40.

- Gezinsfoto Ten Thije o/g Boonkkamp-Blanken in 1949 op erve Ellenbroek. De foto is genomen n.a.v. het vertrek van zoon Gerrit (1928-2007) naar Oost-Java. Hij was Indiëganger en werd door de Nederlandse regering als dienstplichtig militair uitgezonden naar Nederlands-Indië. Voor: vader en moeder Ten Thije-Boonkkamp. Staand v.l.n.r.: Bernard, Johan, Gerrit, Dinie, Herman en Henk. Tweede zoon Bernard (1922-2001) volgde zijn vader op als landbouwer op Ellenbroek. Herman (1923-1970) werd landbouwer op het buurerf, namelijk de Dekker. Fotocollectie wijlen Johan Klein Nijenhuis, Neede.

HET ERVE ELLENBROEK-ACHTERES

Jan Oinck uit Hengevelde was in 1653 eigenaar geworden van het erve Ellenbroek, deel Achteres. Zijn zoon en opvolger als eigenaar van het erve Ellenbroek-Achteres, Derk Oinck (of Uijnk), was weduwnaar van Grete ten Kinckeler toen hij het erve Ellenbroek-Achteres op 17 februari 1697 verkocht aan Jan Jansen van der Sluijs en diens echtgenote Geertje Cuijpers. Bij het passeren van de transportakte waren behalve zijn zoon Gerrit Uijnck zijn schoonzonen Jan te Wittbroeck en Berent Gorckinck aanwezig als voogden en mannen van respectievelijk Berentie en Waendertie Uijnk. Het onroerend goed werd omschreven als het 'eijgendoemlike goet en halve erve Ellenbroek voor en vrij 't allediael doorslagtigh goet met huijs en hoff, hooge en laage landeriën, top en twijgh tot heijde en weijde met olde en nieuwe compatigheit in die buerschap Boculo gelegen. Het is dan mede bedongen dat comp. Berent Gorckinck en deselfs huijsvrouw Waendertien en hare kinder dit gecedeerde goet in bouwinge sullen behouden'. Berend Gorckinck mocht dus op het verkochte erve blijven boeren.

► Erve Achteres, Diepenheimseweg 44, bewoond door de fam. Siemerink. Foto Hans Ellenbroek

De familie Schonenborg

Henrica van der Sluijs erfde het erve Ellenbroek-Achteres van haar ouders. Zij was getrouwd met Derk te Lintelo Hzn., die na haar overlijden in 1755 als universeel erfgenaam

de nieuwe eigenaar werd van 'de halve plaats 't Ellenbroek'. In 1776 verkocht Derk te Lintelo Hzn. 'het plaatsjen Het Ellenbroek' voor 2.000 gulden aan professor Herman Scholten. Die overleed in 1783 en liet zijn bezittingen na aan zijn broers en zusters Derk, Willem Hendrik, Gesina en de kinderen van wijlen Hermina, die getrouwd was met de procurator Herman Rattink. Die verkocht op 12 april 1793 een deel van het erve Ellenbroek-Achteres aan Jan Wolterink (Ellenbroek-Dekker).

Het andere deel, 'de plaatze of boerderie, zijnde een gedeelte van het Erve Ellenbroek', werd op 11 december 1801 door Hermannus Schonenborg voor 1.330 gulden gekocht van de erven van wijlen procurator Herman Rattink. Hermannus Schonenborg overleed in 1841 en liet aan zijn zoon en enig erfgenaam Joannes de volgende percelen na in sectie A van het kadaster: 315, 320, 327, 328, 329, 330, 332, 335, 336, 337, 349, 351, 666, 667, 668, 1111, 1112 en 1113, zijnde een huis met erf (329), bouw- en weiland en heide, samen groot 7 hectaren, 26 aren en 30 centiaren. Verder nog 3 hectaren, 6 aren en 70 centiaren bouwland in perceel 1096 (onverdeelde helft). Joannes (of Jans) Schonenborg (1819-1892) verpachtte dit goed aan Gerrit Jan Morsinkhof. De familie Schonenborg, sinds 1801 eigenaar van het erve Ellenbroek-Achteres, dat hierdoor ook Schonenborg Wönner werd genoemd, woonde op het erve Schonenborg in de buurschap Boekelo (Bretelerveldweg 12).

In 1861 werd het huis A329 afgebroken en de grond samen met een deel van weiland A328 gebruikt voor de bouw van het nieuwe huis A988 met tuin en vruchtbomen A989. Op verzoek van Joannes Schonenborg werd in 1883 al het onroerend goed op zijn naam gezet. Hij was in 1849 getrouwd met Anna Maria ten Heggeler met wie hij drie kinderen kreeg: Anna Maria, Antonius Arnoldus en Johanna Geertruida. Joannes Schonenborg maakte in 1887 een testament en overleed in 1892. Bij de scheiding van de goederen door de kinderen in 1893 werd het 'boerenplaatsje Morsink', waaronder het huis A988, toebedeeld aan Anna Maria en haar echtgenoot Joannes Brummelhuis, die op het erve Boswinkel woonden in het kerspel Goor (gemeente Markelo).

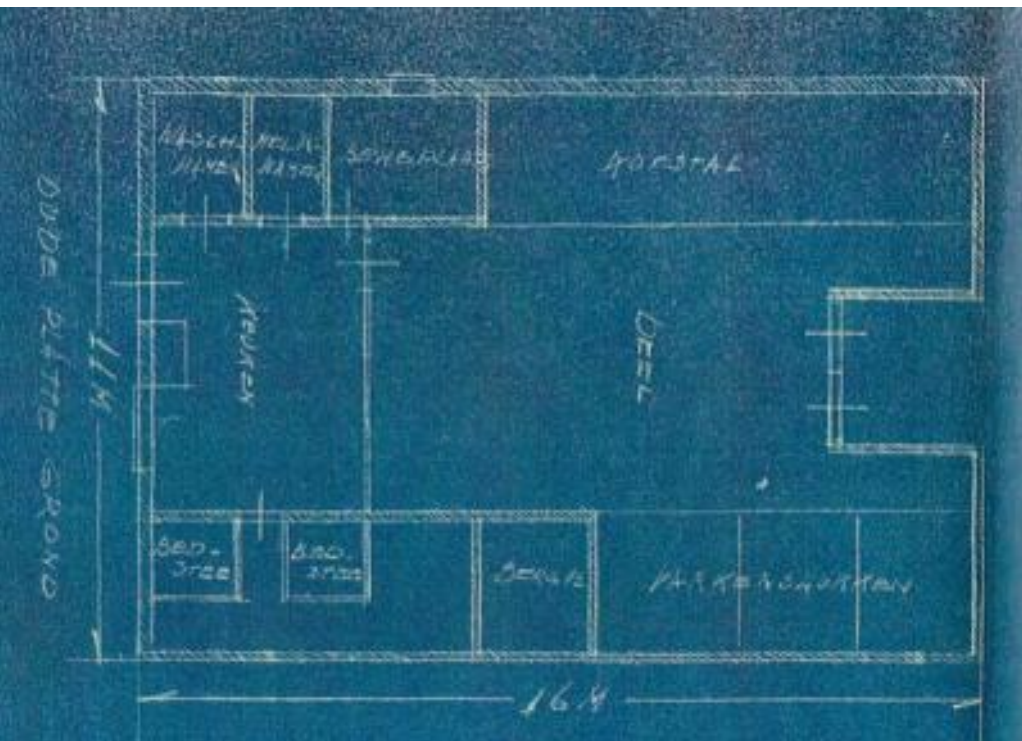
► **Joannes (Jans) Schonenborg (1819-1892), landbouwer op erve Schonenborg, ruim 40 jaar raadslid gemeente Haaksbergen en eigenaar van de boerderij Achteres.** Foto: collectie J. Schonenborg.

De familie Siemerink

Joannes Brummelhuis overleed in 1907. Het deel van zijn onroerende goederen, dat middels een akte van scheiding in 1917 was toebedeeld aan zijn zoon Hendrik Johannes, werd door deze op 31 mei 1920 verkocht aan Gerrit Jan Siemerink. De omschrijving daarvan was: 'een gedeelte van het boerenerfje Achteresch, bestaande uit een huis met schuur en erf, bouwland, weiland, hakhout, tuin en heide in Boekelo, kadaster sectie A nummers 330, 332, 742, 874, 988 en 989, samen groot twee hectaren, drie aren en vijftien centiaren'. De verkoop omvatte verder nog het zuidoostelijke deel van A1061 van ongeveer zeventig centiaren. De prijs bedroeg in totaal vierduizend gulden. Hendrik Johannes Brummelhuis was sinds zijn huwelijk in 1918 landbouwer op het erve Smeijers in Lemselo (gemeente Weerselo).

Na het overlijden van Gerrit Jan Siemerink in 1935 kwam het goed Ellenbroek-Achteres op naam te staan van zijn weduwe Johanna Morsink en de kinderen Bernardus Wilhelmus en Wilhelmina Berendina (of Dina) Siemerink. In 1957 werd Bernardus Wilhelmus Siemerink eigenaar samen met zijn echtgenote Hendrika Geertruida Johanna Veelers. In 1942 en 1963 vonden vernieuwingen plaats van het huis. Na de ruilverkaveling van 1969 werden de nummers van het kadaster gewijzigd in M166 voor het huis met schuur en bouw- en weiland en M172 voor het grasland. Het huisadres werd Diepenheimseweg 44. In 1982 werd dit onroerend goed het eigendom van Antonius Isidorus (Tonny) Siemerink (geboren in 1953), die de boerderij met zijn gezin en dat van zijn broer Emil (1961-2021) bewoont.

- **A-Plattegrond oorspronkelijke boerderij Achteres, met bedsteden. De boerderij werd in 1941/42 grondig verbouwd. Bouwarchief gemeente Haaksbergen**

HET ERVE ELLENBROEK-DEKKER

Procurator Herman Rattink verkocht op 12 april 1793 het gedeelte van het erve Ellenbroek-Achteres, dat Dekker (of Dekkermans) werd genoemd en toen in gebruik was door de pachter Arent Diepenmaath, voor 1.800 gulden aan Jan Wolterink (of Middelhuis) uit Brammelerbroek. Omstreeks 1800 moet Ellenbroek-Dekker in handen zijn gekomen van Antonie ter Braak op erve Venneman in Olden Eibergen. Zijn dochters Janna met echtgenoot Gerrit Jan Harbers en Geertruid met echtgenoot Hendrikus Nijhuis verkochten het op 4 mei 1812 aan Roelof ten Korten Kinkeler, ook Roelof de Witte genaamd, die waarschijnlijk al een aantal jaren pachter was van Ellenbroek-Dekker.

Roelof de Witte, die afkomstig was van de boerderij Korte Kinkeler in Boekelo, kocht rond 1830 de boerderij Hospers in Eppenzolder van Jan Groothuis en ging daar waarschijnlijk ook zelf wonen. Roelof de Witte was weduwnaar van Joanna Noordink en later van Hendrika Mors. Hij overleed in 1862 kinderloos, maar hij had in 1861 een testament gemaakt. Volgens de akte van afgifte uit 1863 legateerde hij aan Hermanus Somhorst de boerderij Korte Kinkeler (A236 en omgeving), aan Arend Kemers het boerenplaatsje Hospers in Eppenzolder (B354 e.o.) en aan zijn pachter Hendrikus Hartgerink 'het boerenplaatsje Ellenbroek', gelegen in Boekelo in de gemeente Haaksbergen, kadastraal bekend in sectie A onder de nummers 317, 318, 319, 331, 346, 347 (huis, schuur en erf), 348, 369, 975, 977, 744 en 872, gezamenlijk groot vier bunder, drie roeden en vijftientig ellen.

De familie Hartgerink

Hendrikus Hartgerink overleed in 1896; zijn echtgenote Janna Doeschot was al in 1882 overleden. Hun vijf kinderen Jan Hendrik, Hermannus (alias Dekkers Mans), Johannes (alias Dekkers Jans), Gerhardus en Gezina (of Sientje) Hartgerink, die getrouwd was met Johannes Jakobus Groeskamp, scheidten de nalatenschap van hun ouders in 1910, waarbij het onroerend goed werd toebedeeld aan Hermannus. Hij was landbouwer op 'n Dekker en trouwde in 1917 met Berendina Hermina ter Huurne, uit welk huwelijk in 1922 een dochtertje werd geboren dat in hetzelfde jaar overleed. In 1913 vond een vereniging plaats van het huis, schuur en erf, kadastrummer A347 met de percelen A744 en A975 tot het nieuwe perceel A1341, huis, schuur, erf, bouwland en heide. Zowel in 1916 als in 1924 kwamen bijgebouwen tot stand.

In 1950 verkocht Hermannus Hartgerink het onroerend goed aan Hermanus Gerhardus Ottink. De omschrijving was toen: A872, weiland, A1341, huis, erf en weiland en A1460, bouw- en weiland. In 1951 verkocht hij het erve Ellenbroek-Dekker al weer aan Hermanus Henricus (of Herman) ten Thije (of Boonkkamp, 1923-1970) en zijn echtgenote Aleida Maria (of Leida) Schroer (1926-2013). Hij was een zoon van Johannes Gerhardus ten Thije Boonkkamp en Gezina Johanna Blanken en werd dus een buurman van zijn broer Bernardus Gerhardus (zie Ellenbroek-Barteler). Bij de ruilverkaveling in

1969 wijzigden de kadastrumnummers in M164, huis, schuur, bouw- en weiland. Het huisadres werd Diepenheimseweg 36. Na het overlijden van Hermanus Henricus ten Thije Boonkkamp in april 1970 kwam het onroerend goed op naam van zijn weduwe Aleida Maria. Opvolger werd dochter Lucie, gehuwd met Benny Heuzels. De boerderij werd omstreeks 1998 vervangen door de huidige woning. Omstreeks 2015 werd 'de Dekker' verkocht aan de huidige bewoner.

Archieven

- Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers, Doetinchem
- Gelders Archief, Arnhem
- Historisch Centrum Overijssel, Zwolle
- Richterambt Haaksbergen, toegang 0056
- Bewaarders van de Hypotheken en het Kadaster in Overijssel, toegang 0145
- DTB's Haaksbergen en Hengevelde/Wegdam
- Historische Kring Haaksbergen
- Historische Kring Neede
- Kadaster, archiefviewer
- Privé-archief Eric Oink
- Stichting Genealogische Werkgroep Twente, Enschede
- Twents Streekarchief, Delden

Literatuur

- Historische Kring Haaksbergen, Historie van Haaksbergen I t/m IV 1975-1982
- Kormelink, Henk, Uit de geschiedenis van De Marke Brammelo en Brammelerbroek 2017

Moodersproake: Hoondsage

*Marlies Nijhuis mnijhuis@kreenk.nl

**door Marlies Nijhuis*

Wonnee ik dit schrieve, zit wiej miln in de hoondsage. Warm, heet en breueirig. Mangs gift 't 'n schoer, of begeent 't te onweern moar da's good vuur 'n tuin en 't laand. Mooi zit ik met de bene hoog op 'n stoel, oonder 'n parasol of met de veutkes in 't water. Ha, ik doo nich völle, vandoar moar 'n klean stuksken en bienoa vekaansietied.

De leu bunt 't der nich aait oaver eens wonnee zee noe begint. De dage tusken 20 juli en 20 augustus wordt meestieds de hoondsage neunt. Moar 't kan ok ietskes eerder of later beginnen. Sirius, 'n heldersten steern in het steernbeeld Hoond koomp tegelieke met de zonne op doarduur is 't steernbeeld nich te zeen. Disse tied is ok vake 't warmste van 't joar. In völle laanden mossen de heunde eerder moelkorven op. In 't Gelderse worden in 1826 beslotten dat heunde in dee tied nich los mochen lopen moar vast-elegd mossen worden. Gelukkig is dat rechtevoorde nich meer zo.

De hoondsage hebt wieters niks met heunde te maken. Moar mangs kan 't in 'n onweerschoer onmeunig hoondeweern wearn. Umdat 't in disse tied dan ok vake warm is en völle reagen kan vallen in korte tied is dit wa 'n typisch weerbeeld. In disse dage bunt etensware heel bedarvelijk, dat zal menigeen a is metmaakt hebben. Vroger wazzen der ok nog genne koelkasten en van hieroet is der 'n Twents gezegde ontstoan: Wa'j in de hoondsage spoart vuur de moond, is vuur de kat of hoond.

En noe he'k 'n Twentsche Almanak van 1949 in haande kregen, doar steet ok ne mooie sprökke in. Komt de hoondsage met völle reagen, dan goa'j slechte tieden integen. Zeent de hoondsage helder en kloar, verwocht dan moar 'n gunstig joar. Of 't ammoals oetkoop? Wiej wocht of.

Moar dat is nog nich alns. Ter ofsloeting komt der nog 3 kattendagen achteran. Dee hebt netzo min met katten te maken as de hoondage met heunde.

Ik hoppe da'j ammoals ne fijne vekaansie hebt had en a'j 't nog tegood hebt, weunske ik oeleu nog völle plezeer.

Hassink.

VERPAKKINGSDRUKWERK

PASSIE
VOOR
ZICHTBAARHEID

Familiebedrijf

Kwaliteit

Korte levertijd

Flexibiliteit

Leverbetrouwbaarheid

Modelontwikkeling

Handelsstraat 1

Postbus 177

7480 AD Haaksbergen

(053) 572 17 77

hdh@hassink.nl

www.hassink.nl

VERPAKKINGSDRUKWERK

Grieks
Specialiteiten
Restaurant

Markt 20A
7481 HT Haaksbergen
Tel. 053 572 11 99
www.sirtaki.nl

Winnaar

Rozema-
prijs

2018

**COLORS
@HOME**

Ten Hagen

woondecoratie

VERF | BEHANG
RAAMDECORATIE
BUITENZONWERING
GORDIJNEN | HORREN
TAPIJT | PVC VLOEREN
PARKET | LAMINAAT
TRAPRENOVATIE
KUNSTSCHILDERVERF
INBOUWKASTEN

**10% KORTING
MET DE RELATIECARD***

*te ontvangen bij een aankoop.

M.A. de Ruyterstraat 20
7482 BZ Haaksbergen
Telefoon (053) 572 21 62

www.tenhagenwoondecoratie.nl

Historische Kring Haaksbergen

**In ons
Historisch Centrum
zijn meer dan
1000 titels te koop
over de
geschiedenis
van Haaksbergen,
de regio en Overijssel.**

**Zoekt u iets?
Raadpleeg onze website
of kom langs!***

*** Voor openingsuren zie colofon.
www.historischekringhaaksbergen.nl**

TEN HAGEN® v.o.f.

schilderwerken

**SCHILDERWERKEN
24-UURS GLAS
SERVICE**

**UW EIGEN HUIS
ALTIJD IN
TOPCONDITIE
GEGARANDEERD
VOOR EEN
VAST BEDRAG
PER JAAR**

Dat is Uniplan.
Het schildersabonnement
voor buiten & binnen.

*Geen tijd om zelf te schilderen?
Laat het de Uniplan schilder doen!*

Da's pas makkelijker!

**HAAKSBERGEN - MA. DE RUIJTERSTRAAT 20
WWW.TENHAGENSCHILDERWERKEN.NL**

**NOTARISKANTOOR
DERKMAN SIEMERINK**

Wij kunnen u onder andere helpen met:

- de aankoop van een woning en hypotheek;
- samenlevingscontracten;
- partnerschaps- en huwelijkse voorwaarden;
- testamenten en levenstestamenten;
- het afwikkelen van scheidingen en nalatenschappen.

Gratis telefonisch spreekuur elke donderdag van
15:30 tot 16:30 uur.

Lansinkstraat 61, 7481 JN Haaksbergen,
T (053) 5722985
www.derkmansiemerink.nl
info@derkmansiemerink.nl

Rabobank

Blijvend lage prijs:

**MEDIKAMENTE
DIE GRENZE**

Almelo, Borne, Denekamp, Goor, Haaksbergen, Oldenzaal(2x), Tubbergen, Enschede, Overdinkel, Dinxperlo, Winterswijk. Binnenkort ook in Enter!

- Voor advies
- Tuinontwerp
- Aanleg en onderhoud
- Sierbestrating

Roy Wichers Schreur
hoveniersbedrijf

Hanebulteweg 8
7481 TW Haaksbergen

Tel. (053) 572 82 63
Mob. 06 131 536 50

**BOEK EN BURO
HAAKSBERGEN**

Spoorstraat 67 7481 HX Haaksbergen
tel. 053-5723524 fax 053-5741344
haaksbergen@boek-en-buro.nl

Thuis zien of uw boek op voorraad is:
www.boek-en-buro.nl

Boek en Buro is gevestigd in Doesburg, Doetinchem, Ede, Haaksbergen, Zevenaar en Zutphen

ATM Machinery.COM
vacuümverpakkingsmachines

**DIJKSTRA
PLASTICS**

Industriestraat 30-34
7482 EZ Haaksbergen
053-5723884
info@rdplastics.nl
www.rdplastics.nl

- Enschede
- Haaksbergen

Blankenburgerstraat 41
7481 EA Haaksbergen
(053) 574 19 79
www.smkaccountants.nl

Startman

Alles onder één dak:
uitvaartbegeleiding | sprekers
aula | rouwwagens | drukkerij
Werfheegde 27 | Haaksbergen | Omstreken

053-5723757
www.uitvaartcentrumstartman.nl

R BREUKERS R

- GRONDVERZET
- (SIER) BESTRATINGEN
- GROENVOORZIENINGEN
- LANDBOUWMECHANISATIE
- DRAINAGE WERKZAAMHEDEN
- CULTUURTECHNISCHE WERKEN
- LOON- EN SLOOPWERKZAAMHEDEN
- AANLEG EN ONDERHOUD SPORTVELDEN

Hazenweg 7 Haaksbergen Tel. 053 - 5721859 Fax 053 - 5729430

electro breukers b.v.

Veldmaterstraat 75, 7481 AC Haaksbergen
Tel.: (053)572 15 38, Fax: (053)572 77 66

Landelijk erkend Electro Technisch Installatie Bureau
info@electrobreukers.nl www.electrobreukers.nl

aanleg en onderhoud van
electrotechnische installaties,
airco, ventilatie, stalbewaking,
inbraak, brand, beveiliging,
alle elektrische app-, audio, video,
SAT-schotels, antennes,
telecom, ISDN, (mob.) telefonie,
computers, netwerk, verlichting